

H R V A T S K I S A B O R
Odbor za europske poslove

Klasa: 022-03/19-03/33
Urbroj: 6521-31-19-01
Zagreb, 12. ožujka 2019.

**ODBOR ZA INFORMIRANJE,
INFORMATIZACIJU I MEDIJE**
Predsjednik Andrija Mikulić

Poštovani predsjedniče Odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za informiranje, informatizaciju i medije stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2019. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Digitalna
Europa za razdoblje 2021.–2027.
COM (2018) 434**

koje je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom: Klasa: 022-03/19-07/66, Urbroj: 50301-23/22-19-1 na sjednici održanoj 5. veljače 2019. godine.

Predmetni Prijedlog uredbe Komisija je dostavila Hrvatskom saboru 13. lipnja 2018., te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim Vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 12. travnja 2019. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Ivan Milošević

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2018) 434
- COM (2018) 434

Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG STAJALIŠTA RH

Naziv točke dnevnog reda (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027.

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Digital Europe Programme for the period 2021-2027

Brojčana oznaka dokumenta za raspravu na sastanku: 10167/18 (tekst prijedloga EK) + 14488/1/18 REV 1 (tekst djelomičnog općeg pristupa); međuinstitucijski predmet COM(2018) 434

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta), ustrojstvena jedinica i službenik/ica:

Nadležno tijelo državne uprave: Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

Ustrojstvena jedinica: Sektor za planiranje i strategiju razvoja digitalnog društva

Nadležni službenik/ica: Ivan Penava, ivan.penava@rdd.hr

Zamjena: Renato Cobal, renato.cobal@rdd.hr

Nadležni službenik/ica u MVEP (Sektor za COREPER I):

Ana Đukić, ana.dukic@mvep.hr

Nadležna radna skupina Vijeća EU i nadležni službenik u SP RH pri EU:

RS za informacijsko društvo i telekomunikacije

Viktor Šober (viktor.sober@mvep.hr)

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Program Digitalna Europa je financijski instrument koji će se koristiti ponajprije za digitalne usluge. U okviru financijskog instrumenta predviđeno je ukupno 9,2 milijarda EUR, od čega bi 2,5 milijarda EUR išlo na razvoj umjetne inteligencije, 2,7 milijarda EUR na računalstvo visokih performansi, 2 milijarde EUR na kibernetičku sigurnost, 0,7 milijarda EUR na digitalne vještine i 1,3 milijarde EUR na digitalnu transformaciju i interoperabilnost.

Ciljevi Programa Digitalna Europa su sljedeći:

- izgraditi i ojačati kapacitete računalstva visokih performansi i obrade podataka, te osigurati njihovu široko rasprostranjenu primjenu na područjima od javnog interesa, kao što su zdravstvo, okoliš i sigurnost, te u industriji, a osobito u malim i srednjim poduzećima;
- izgraditi i ojačati temeljne kapacitete umjetne inteligencije, kao što su podatkovni kapaciteti i biblioteke algoritama umjetne inteligencije, učiniti ih dostupnima svim poduzećima i javnoj upravi te ojačati i poticati veze između postojećih objekata za ispitivanje i eksperimentiranje povezano s umjetnom inteligencijom u državama članicama (u daljnjem tekstu: DČ);

- osigurati da ključni kapaciteti potrebni za osiguranje digitalnog gospodarstva, društva i demokracije EU-a budu prisutni i dostupni javnom sektoru i poduzećima u EU-u, te poboljšati konkurentnost industrije kibernetičke sigurnosti u EU-u;

- osigurati da postojeća i buduća radna snaga može jednostavno steći napredne digitalne vještine, osobito u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibernetičke sigurnosti, nudeći studentima, diplomantima i postojećim radnicima sredstva za stjecanje i razvoj tih vještina, neovisno o tome gdje se nalaze;

- proširiti najbolje iskorištavanje digitalnih kapaciteta, osobito računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibernetičke sigurnosti u svim gospodarskim područjima, područjima od javnog interesa i u društvu, uključujući uvođenje interoperabilnih rješenja u područjima od javnog interesa, te svim poduzećima, a osobito malim i srednjim poduzećima olakšati pristup tehnologiji, znanju i iskustvu.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Program Digitalna Europa (DEP) središnji je element sveobuhvatnog odgovora Europske komisije (u daljnjem tekstu: EK) na izazove digitalne transformacije, koji je dio prijedloga Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. Cilj je osigurati instrument potrošnje prilagođen operativnim zahtjevima za izgradnju kapaciteta u područjima koja je utvrdilo Europsko vijeće te iskoristiti njihovu sinergiju. U tom smislu, potrebno je usredotočiti se na jačanje europskih kapaciteta u području računalstva visokih performansi (eng. High Performance Computing), umjetne inteligencije (eng. Artificial Intelligence), kibernetičke sigurnosti (eng. Cybersecurity) i naprednih digitalnih vještina (eng. Advanced Digital Skills), te na osiguravanje njihova rasprostranjenog korištenja u svim gospodarskim i društvenim sektorima.

Njihovo istodobno poticanje pridonijet će stvaranju uspješnog podatkovnog gospodarstva, promicanju uključivosti i osiguravanju stvaranja vrijednosti. Ignoriranje ili slabljenje jednog od navedenih stupova narušit će cjelokupnu konstrukciju jer su oni blisko povezani i međuovisni – primjerice, umjetnoj inteligenciji potrebna je kibernetička sigurnost kako bi bila pouzdana, kibernetičkoj sigurnosti potrebno je računalstvo visokih performansi za obradu goleme količine podataka koje treba zaštititi, a digitalnim uslugama usklađenima s budućim normama potrebna su sva tri kapaciteta. Naposljetku, za sve navedeno potrebne su odgovarajuće napredne vještine. Najvažnije je da će se program usredotočiti na područja u kojima nijedna DČ ne može sama osigurati razinu potrebnu za uspjeh u području digitalizacije. Pozornost će se usmjeriti i na ona područja u kojima javna potrošnja pokazuje najveći učinak, osobito na poboljšanje učinkovitosti i kvalitete usluga u područjima od javnog interesa, kao što su zdravstvo, pravosuđe, zaštita potrošača i javne usluge, te na pomoć malim i srednjim poduzećima u prilagodbi digitalnoj preobrazbi.

Status dokumenta:

Akt je raspravlján na Radnoj skupini za informacijsko društvo i telekomunikacije još od srpnja 2018., a uslijed rasprava i prijedloga iznesenih na razini nadležne Radne skupine, AT PRES je je izradio i pripremio tekst djelomičnog općeg pristupa. Tekst je prošao raspravu na razini COREPER-a I, a ministri su ga potvrdili na Vijeću za promet, telekomunikacije i

energetiku (TTE), 4. prosinca 2018. U predstojećim raspravama tražit će se mandat od COREPER-a za trijaloge s Europskim parlamentom (u daljnjem tekstu: EP), a prvi je zakazan za 7. veljače 2019.

Aktualni RO PRES ovaj prijedlog navodi kao jedan od prioritetnih, cilj im je postići djelomični politički dogovor s EP (*djelomični samo zbog dogovora o iznosima – rasprava u okviru VFO-a, op.*).

Stajalište RH:

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: RH) ocjenjuje da je u pogledu ovog prijedloga potrebno naglasiti važnost postizanja sinergije ovog programa s kohezijskom politikom i drugim programima EU-a te stvoriti odgovarajući sustav upravljanja svim instrumentima i tijelima zaduženima za kreiranje, provedbu, praćenje i vrednovanje instrumenata, kako bi se osiguralo izbjegavanje preklapanja.

U nastavku se iznose komentari po pojedinim područjima:

Stajalište u području gospodarstva:

U vezi s iskorištavanjem potencijala koji nudi primjena umjetne inteligencije, RH posebno naglašava važnost stvaranja mreže Digitalnih inovacijskih centara kao centara izvrsnosti koji bi poduzećima omogućili širok spektar podrške, od savjeta do testiranja digitalnih inovacija. Digitalne inovacijske centre treba ojačati i u broju, i u proširenju spektra podrške (financijska potpora, obuka, umrežavanje, pristup regulatornom okviru, razvoj, uvođenje i testiranje digitalnih tehnologija/inovacija) te ih umrežavati kako bi se postigao sinergijski učinak. RH vidi ulogu navedenih centara u uvođenju umjetne inteligencije kao distribucijskih kanala svih dostupnih alata umjetne inteligencije. Digitalni inovacijski centri trebali bi potaknuti razvoj digitalnih kompetencija te stvaranje visokovrijednih proizvoda, usluga i novih radnih mjesta, uzimajući u obzir potrebe hrvatske industrije i Strategiju pametne specijalizacije RH.

RH zajedno s većinom drugih država članica ističe značenje etičke komponente u razvoju i primjeni umjetne inteligencije. Smatramo da je nužna daljnja suradnja, posebno u dijelu koji se odnosi na pravni okvir za pristup podacima, premošćivanje jaza u digitalnim vještinama, stvaranju poticajnog okruženja za javna i privatna ulaganja u istraživanja i razvoj umjetne inteligencije, te nastavak razvijanja jedinstvenog digitalnog tržišta u svim njegovim segmentima.

Stajalište u području turizma:

RH predlaže da se u članku 8. Prijedloga uredbe razmotri i mogućnost financijske potpore turizmu kao području od javnog interesa, budući da izdaci inozemnih turista u RH iznose oko 20% BDP-a, što je daleko najveći udjel u EU-u, i čine više od 35% izvoznih prihoda, potvrđujući visoko oslanjanje hrvatskoga gospodarstva na turistički sektor.

Nadalje, RH predlaže da se potiče rad europskih Digitalnih inovacijskih centara i na međusektorskoj suradnji (članak 16. stavak 5. točka b) Prijedloga uredbe), kako bi digitalna znanja i vještine bili što šire primjenjivi, posebno u interdisciplinarnim područjima poput turizma.

RH smatra da je u točku 4. Specifičnog cilja 5. Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost u okviru Priloga 1. Prijedloga uredbe potrebno uvrstiti i koncept pametnih otoka (eng. smart islands) koji će uzeti u obzir specifične razvojne potrebe otoka u njihovu budućem razvoju, s naglaskom na digitalne tehnologije. Također, RH predlaže da se među aktivnosti u područjima od javnog interesa, navedene u točki 5. Specifičnog cilja 5., uvrsti i turizam kao posebno područje od javnog interesa, zajedno s javnim ustanovama koje osnažuju i promiču kulturno nasljeđe.

Stajalište u području financija:

Budući da je program Digitalna Europa središnji element sveobuhvatnog odgovora EK na izazove digitalne transformacije te je dio prijedloga Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027., RH je predložila da se, u cilju olakšavanja financiranja carinskih informacijskih sustava, a koje nije moguće iz drugih fondova EU-a, u članku 8. Prijedloga uredbe razmotri i mogućnost financijske potpore carini kao području od javnog interesa, te da se carina uvrsti u Specifični cilj 5. Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost u okviru Priloga 1. Prijedloga uredbe. **Prijedlog RH za uvrštenjem carine kao područja od javnog interesa u čl. 8 st.1a je prihvaćen i unesen u tekst općeg pristupa.**

Stajalište u području statistike:

RH podržava odredbe članka 24. Prijedloga uredbe kojim se uređuje uporaba službene statistike te istraživanja u području IKT-a (informacijsko-komunikacijskih tehnologija) prigodom provedbe nadzora i izvješćivanja o provedbi programa Digitalna Europa, a osobito obvezu savjetovanja i uključenosti nacionalnih statističkih ureda prigodom razvoja statističkih pokazatelja za praćenje provedbe programa Digitalna Europa i napredak u odnosu na digitalnu transformaciju.

Stajalište u području zdravstva:

RH je mišljenja da je računalstvo visokih performansi jedan od preduvjeta za kvalitetno i učinkovito ostvarenje "zdravstvenog oblaka", kojim će se objediniti računalna i druga informacijska infrastruktura središnjih državnih i javnih tijela u zdravstvu te zdravstvenih ustanova, kao i drugih subjekata u zdravstvu, i to kroz provedbu projekta "Uspostava Centra dijeljenih usluga (CDU)". Računalstvo visokih performansi omogućit će analizu velikih skupova podataka (eng. Big data), odnosno punu primjenu znanosti o podacima (eng. Data science) u zdravstvu, u cilju kvalitetne podrške u odlučivanju, osobito u pogledu dijagnostike i utvrđivanje najučinkovitije terapije, što stvara pretpostavke za ostvarivanje personaliziranog liječenja, odnosno podizanje kakvoće pružanja zdravstvene skrbi. Potrebe građana zauzimaju središnje mjesto u inovacijama u području zdravstvene skrbi utemeljenima na podacima i trebale bi biti aktivan čimbenik personaliziranog liječenja.

RH smatra da uvođenje i primjena umjetne inteligencije u zdravstvu može donijeti prednosti i uštede u mnogim zdravstvenim djelatnostima, te biti kvalitetna podrška u donošenju odluka tijekom, ali i prije provođenja medicinskih postupaka i drugih podatkovno i vremenski intenzivnih procesa u zdravstvenom sustavu. Neka od područja primjene su sljedeća – automatizacija dijagnostike i postupaka liječenja (npr. robotski kirurški sustavi), personalizacija liječenja, predviđanje zdravstvenog stanja i ishoda događaja, primjena

strojnog učenja na prepoznavanje financijskih prijevvara, smanjenje administrativnog tereta zdravstvenih radnika, itd.

Primjena metoda kibernetičke sigurnosti i tehnologija od velike je važnosti u zaštiti sustava e-zdravstva od kibernetičkih napada. Također, mišljenja smo da je potrebno obratiti pozornost edukaciji medicinskog osoblja o zaštiti osobnih podataka, budući da njihov stupanj edukacije u velikoj mjeri utječe na sigurnost osobnih podataka, ali i na percepciju pacijenata o sigurnosti njihovih osobnih podataka.

Stajalište u području znanosti i obrazovanja:

RH smatra da će sinergija programa Digitalna Europa s programom Obzor Europa, ali i s drugim programima EU-a osigurati veću učinkovitost i konkurentnost, i to na način da, primjerice, program Obzor Europa povećava vidljivost kroz ulaganja i inovacije, dok se program Digitalna Europa nadovezuje na njihove rezultate. Program Digitalna Europa može se provesti kroz europska partnerstva uspostavljena u skladu s programom Obzor Europa, što može uključivati doprinose postojećim ili novim javno-privatnim partnerstvima u obliku zajedničkih poduzeća. Pritom je RH stava da pristup pokretanju novih javno-privatnih partnerstava, na temelju članka 187. UFEU-a, bez obzira na to jesu li ona financirana iz programa Obzor Europa ili programa Digitalna Europa, mora slijediti zajednička načela racionalizacije partnerskih instrumenata koja dogovore ministri znanosti.

RH posebno podržava mogućnost da napredne tečajeve iz digitalnih tehnologija provode visoka učilišta.

U pogledu europskog računalstva visokih performansi RH podržava nastavak daljnjeg financiranja (razvoj eksaskalarne faze i dalje), pri čemu držimo nužnim razmotriti najučinkovitiji model provedbe budući da se ova inicijativa trenutačno provodi u obliku javno-privatnog partnerstva u kojem je doprinos privatnog sektora skroman. RH također podupire povećanje ulaganja u razvoj i istraživanja.

RH osobito pozdravlja uspostavu mehanizama za koordinaciju između relevantnih tijela (članak 13. Prijedloga uredbe), kao i uspostavu alata za praćenje kako bi se sustavno osigurala sinergija između programa Digitalna Europa i drugih financijskih instrumenata EU-a. Pritom ostaje nejasno kako će EK olakšavati uspostavu navedenih mehanizama, hoće li se osnovati posebno tijelo, koje vrste i na kojoj razini (nacionalnoj ili razini EU-a), budući da su upravo nepostojanje suradnje i jasne koordinacije između različitih uprava u EK u pogledu sinergija bili glavni izazovi u tekućem programskom razdoblju.

U odnosu na odredbe o kumulativnom, komplementarnom i kombiniranom financiranju (članak 22. Prijedloga uredbe), RH smatra kako nije jasno na koji će se način provesti komplementarnost između aktivnosti ako se Prijedlogom uredbe propisuje da će se na svaki dio doprinosa (iz različitih izvora) odnositi pravila fonda/programa iz kojeg se i financira navedeni dio.

Stajalište u području kulture:

RH je suglasna s mogućnosti da aktivnosti u područjima od javnog interesa, navedenima u točkama 5. i 6. Specifičnog cilja 5., koje se odnose na obrazovanje, kulturu i medije, kao i na druge aktivnosti, kao što su poticanje digitalne i medijske pismenosti i dr., budu podržane od

strane europskih Digitalnih inovacijskih centara, pri čemu bi u sklopu Višegodišnjeg financijskog okvira bilo važno imati uvid u očekivani financijski okvir za ove aktivnosti.

RH također smatra da bi trebalo jasnije formulirati točke 5.a.(a) i 5.a.(b) u Prilogu 3. Prijedloga uredbe u pogledu sinergijskog učinka potprograma MEDIA u okviru EU programa za kulturu Kreativna Europa 2021.-2027. i programa Digitalna Europa.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Vežano za raspravu o tekstu djelomičnog općeg pristupa na Vijeću u prosincu 2018., DČ i institucije su iznijele sljedeća stajališta; **EK** je istaknula su zadovoljni predloženim tekstom i u tom smislu čestitaju **AT PRES** na jako dobro obavljenom poslu. Nadalje, **EK** je istaknula da je ovo prvi pravi program za digitalnu transformaciju EU koji će zasigurno doprinijeti razvoju novih tehnologija. Nadaju se da će sporazum s **EP** zaključiti vrlo brzo.

IE, CZ, UK, PT, FI i SK su istaknuli da će podržati djelomični opći pristup, međutim naglašavaju da prilažu zajedničku Izjavu (**IE, CZ, SK, UK, PT i FI**) za minute Vijeća vezano uz problematiku sigurnosnih pitanja u odnosu na proširenje opsega na AI-umjetnu inteligenciju i HPC – super-računala (na sastanku **CRP** I uoči Vijeća su predstavili prijedlog za članak 12. st. 3. i 5. koji nije prihvaćen., op.) **SE** je kratko istaknula da u potpunosti podržavaju predloženi djelomični opći pristup te se nadaju da će se isti brzo zaključiti u dogovoru s **EP** i **EK**. **SI** je istaknula da mogu podržati djelomični opći pristup ali naglašavaju da i dalje nisu zadovoljni činjenicom da u tekstu nije jasno navedeno da svaka DČ treba imati jedan digitalni inovacijski hub (tijekom sastanka **RS** je istaknuto od strane **AT PRES**-a da je jako teško u ovom trenutku jasno naznačiti u tekstu da svaka DČ ima najmanje jedan digitalni inovacijski hub jer nisu sigurni da će biti dovoljno novaca za tako nešto).

FR i EL su kratko naglasili da u potpunosti podržava programe koji će dovesti do digitalne transformacije EU. **DE** također podržava djelomični opći pristup te naglašava da su predloženi stupovi iz Digitalne Europe također prepoznati kao i njemački nacionalni prioriteti. **LU** je podržao djelomični opći pristup, međutim osvrnuli su na digitalne vještine koje su izdvojili kao vrlo značajno područje koje mora biti komplementarno na nacionalnim razinama i razinama EU. **DK i EE** su kratko istaknuli da podržavaju djelomični opći pristup jer isti donosi dodanu vrijednost u dijelu digitalne transformacije i konkurentnosti. **BG** podržava djelomični opći pristup, napominju da imaju simpatije prema zajedničkoj Izjavi **IE, CZ, SK, UK, PT i FI**. **IT** podržava djelomični opći pristup, te između ostalog naglašava da je potrebno staviti fokus i na područje blockchaina. **PL i LT** su podržali djelomični opći pristup te istaknuli da je jako važno da program Digitalna Europa bude prvenstveno otvoren za mala i srednja poduzeća – zadovoljni su da je dosta sektora uključeno unutar teksta. **CY**,

NL i LV su istaknuli da podržavaju predloženi opći pristup i naglašavaju da imaju razumijevanje prema zajedničkoj Izjavi **IE, CZ, SK, UK, PT i FI**. **MT i HU** su podržali djelomični opći pristup i naglasili da žele vidjeti više sredstava za područje digitalnih vještina. **BE** je podržala djelomični opći pristup, napominju da je njihov fokus na kibernetičku sigurnost tj. kibernetičke centre stručnosti.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

/

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Program Digitalna Europa ne bi trebao izravno utjecati na izmjene u zakonodavstvu RH.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

Za sada nije moguće procijeniti utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH.

Bruxelles, 6.6.2018.
COM(2018) 434 final

2018/0227 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027.

{SEC(2018) 289 final} - {SWD(2018) 305 final} - {SWD(2018) 306 final}

OBRAZLOŽENJE

KONTEKST PRIJEDLOGA

Ovim se Prijedlogom predviđa njegova primjena od 1. siječnja 2021.

• Razlozi i ciljevi

Digitalna transformacija utječe na sve sektore gospodarstva i mijenja način na koji živimo, radimo i komuniciramo. Kao što su naš prijevoz, industrijska infrastruktura, obrazovanje i visokokvalitetne javne usluge osigurale blagostanje Europe u prošlosti, ulaganja u strateške digitalne kapacitete i infrastrukture, unapređenje vještina i moderniziranje interakcije između javnih uprava i građana poduprijet će naše buduće blagostanje.

Trenutačni okvir ulaganja Europske unije obuhvaća važne aspekte tih stupova, ponajprije istraživanje i inovacije.¹ Međutim, pouke iz uspješnih javnih politika za visokotehnološka područja pokazuju da uz istraživanje i inovacije, javno djelovanje za potporu „uzvodnim informacijama” u tehnološkim područjima koja se brzo razvijaju može biti ključno za stvaranje vrijednosti pri odgovaranju na potrebe javnog sektora.

Ovo je uistinu slučaj za ključna područja na kojima se temelji digitalna transformacija gospodarstva i društva barem u sljedećih deset godina, tj. napredno računalstvo i upravljanje podacima, kibersigurnost i umjetna inteligencija. Ulaganja u stjecanje najnaprednijih kapaciteta u tim područjima i osiguravanje njihove najbolje upotrebe u EU-u na interoperabilan način te stjecanja vještina potrebnih za njihov razvoj i upotrebu pružit će ključan poticaj digitalnoj transformaciji naših područja od javnog interesa i naše industrije.

U Europi je nedostatak ulaganja na početku proizvodnog lanca, osim u području istraživanja i inovacija, vidljiv iz neusklađenosti između rastuće potražnje za najnovijom tehnologijom i ponude. U računalstvu visokih performansi nedostatna ponuda prisiljava znanstvenike i inženjere Europske unije da se masovno okrenu računalnim resursima izvan Europe, osobito u Sjedinjenim Američkim Državama, gdje ponuda vrhunskog računalstva vladinim programima pomiče granice uspješnosti.²

U Europi djeluje i vodeća svjetska zajednica za istraživanje umjetne inteligencije, a istodobno je u njoj i sjedište malih poduzeća koja osiguravaju stručnost na području umjetne inteligencije, ali je njezino tržište umjetne inteligencije nerazvijeno u usporedbi s onim Sjedinjenih Američkih Država, gdje kapaciteti dostupni prije svega u području podataka osiguravaju uvjete za potrebne inovacije.

Rascjepkanost i relativno niska javna ulaganja u kibersigurnost³ izlažu naše društvo i gospodarstvo opasnosti, dok europska kiberindustrija ostaje znatno raspršena, bez važnih dionika na tržištu⁴. Radna mjesta za visokokvalificirane tehničke stručnjake na područjima

¹ Potpora istraživanju i inovacijama u tehnologijama i programima sljedeće generacije, potpora projektima digitalne infrastrukture u okviru Instrumenta za povezivanje Europe i potpora potprogramu Media u okviru programa Kreativna Europa.

² Europska unija trenutačno je potrošač trećine resursa računalstva visokih performansi diljem svijeta, ali ih pruža samo 5 % (Europski centar za parlamentarna istraživanja (2017.), Developing Supercomputers in Europe [Razvoj superračunala u Europi], str. 3).

³ Trenutačna javna ulaganja u kibersigurnost u Europskoj uniji procjenjuju se na između jedne i dvije milijarde EUR godišnje, dok su ulaganja u Sjedinjenim Američkim Državama gotovo deset puta veća.

⁴ Building an Effective European Cyber Shield [Izgradnja učinkovitoga europskog kiberštita], Europski centar za političke strategije (EPSC), 2017. U istom se izvješću navodi da je dominacija Sjedinjenih Američkih Država djelomično rezultat strategije ulaganja u kibersigurnost kojom je federalno financiranje 2017. naraslo na 19 milijardi američkih dolara, što je u odnosu na 2016. povećanje od 35 %.

kao što su umjetna inteligencija, analiza podataka i kibersigurnost ostaju nepopunjena – u Europskoj uniji u tim je područjima trenutačno više od 350 000 raspoloživih radnih mjesta.⁵

Strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta uspostavljen je čvrst okvir u odnosu na koji se sada mora uspostaviti jednako čvrst program ulaganja. To se podržava na najvišoj političkoj razini. U Tallinnu su europski šefovi država i vlada postavili glavne stupove snažnog digitalnog gospodarstva: kibersigurnost, umjetna inteligencija, infrastruktura svjetske klase koja obuhvaća računalstvo visokih performansi, digitalne vještine i digitalna transformacija javnog sektora.⁶ To se odražava u zaključcima Europskog vijeća iz listopada 2017. Od tada je nekoliko saziva Vijeća raspravljalo o pitanju izgradnje snažnih digitalnih kapaciteta u Europskoj uniji. U Komunikaciji o višegodišnjem financijskom okviru⁷ Komisija je istaknula scenarij **udvostručenja ulaganja** u digitalne kapacitete.

Ovaj je Memorandum prilog Prijedlogu **uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o novom programu posvećenom povećanju i širenju prednosti digitalne transformacije za sve europske građane, javne uprave i poduzeća** (program Digitalna Europa).

Program Digitalna Europa središnji je element sveobuhvatnog odgovora Komisije na izazove digitalne transformacije koji je dio prijedloga višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. Cilj je osigurati instrument potrošnje prilagođen operativnim zahtjevima za izgradnju kapaciteta u područjima koja je utvrdilo Europsko vijeće te iskoristiti njihovu sinergiju.

Stoga će se usredotočiti na jačanje europskih kapaciteta u području **računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina**⁸ te na **osiguravanje njihova rasprostranjenog korištenja u svim gospodarskim i društvenim sektorima**. Kad se budu poticali istodobno, pridonijet će stvaranju uspješnog podatkovnog gospodarstva, promicanju uključenosti i osiguravanju stvaranja vrijednosti.⁹ Ignoriranje ili slabljenje jednog od stupova narušit će cjelokupnu konstrukciju jer su oni blisko povezani i međuovisni: primjerice, umjetnoj inteligenciji potrebna je kibersigurnost da bi bila pouzdana, kibersigurnosti je potrebno računalstvo visokih performansi za obradu goleme količine podataka koje treba zaštititi, a digitalnim uslugama usklađenima s budućim normama potrebna su sva tri kapaciteta; naposljetku, za sve navedeno potrebne su odgovarajuće napredne vještine. Najvažnije je da će se program usredotočiti na područja u kojima nijedna država članica ne može sama osigurati razinu potrebnu za uspjeh u području digitalizacije. Pozornost će se usmjeriti i na ona područja u kojima javna potrošnja pokazuje najveći učinak, posebno na poboljšanje učinkovitosti i kvalitete usluga u **područjima od javnog interesa** kao što su zdravstvo, pravosuđe, zaštita potrošača i javne usluge te na pomoć malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima) u prilagodbi digitalnoj promjeni.

Program će uzeti u obzir i dodanu vrijednost kombiniranja digitalne tehnologije s drugim razvojnim tehnologijama kako bi se maksimalno povećale prednosti digitalizacije.

Ciljevi Programa bit će sljedeći:

⁵ Analiza slobodnih radnih mjesta u sedam država članica Europske unije baze podataka Victory.

⁶ Digitalni sastanak u Tallinnu, zaključci premijera Estonije Jurija Ratasa.

⁷ COM(2018) 98: Novi moderan višegodišnji financijski okvir za EU koji učinkovito ostvaruje prioritete nakon 2020.

⁸ U kontekstu ovog programa napredne digitalne vještine definirane su u članku 2. točki (e) kao specijalizirane vještine u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibersigurnosti na ISCED razini 4 i višoj.

⁹ Na primjer, uvođenje digitalne usluge e-fakturiranja diljem Europske unije značilo bi pružanje digitalnih javnih usluga poduzećima koja imaju potrebnu povezivost i stručne radnike, istodobno jamčeći povjerenje javnosti i stoga potporu transakcijama u sigurnu okruženju.

- Izgraditi i ojačati kapacitete **računalstva visokih performansi** i obrade podataka, te osigurati njihovo široko rasprostranjeno iskorištavanje na područjima od javnog interesa kao što su zdravstvo, okoliš i sigurnost te u industriji, osobito u malim i srednjim poduzećima.
- Izgraditi i ojačati temeljne kapacitete **umjetne inteligencije** kao što su podatkovni resursi i biblioteke algoritama umjetne inteligencije te ih učiniti dostupnima svim poduzećima i javnim upravama te ojačati i poticati veze između postojećih objekata za ispitivanje i eksperimentiranje povezano s umjetnom inteligencijom u državama članicama.
- Osigurati da ključni kapaciteti potrebni za osiguranje digitalnog gospodarstva, društva i demokracije Europske unije budu prisutni i dostupni javnom sektoru i poduzećima Europske unije te poboljšati konkurentnost industrije **kibersigurnosti** Europske unije.
- Osigurati da trenutačna i buduća radna snaga može jednostavno steći **napredne digitalne vještine, naročito u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibersigurnosti**, nudeći studentima, diplomantima i postojećim radnicima sredstva za stjecanje i razvoj tih vještina, neovisno o tome gdje su.
- Proširiti najbolje iskorištavanje digitalnih kapaciteta, posebno računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibersigurnosti u svim gospodarskim područjima, područjima od javnog interesa i društvu, uključujući uvođenje **interoperabilnih rješenja u područjima od javnog interesa, te svim poduzećima, a osobito malim i srednjim poduzećima** olakšati pristup tehnologiji te znanju i iskustvu.
- **Dosljednost s postojećim odredbama politike**

Programom će se, među ostalim, podupirati inicijative politike koje je objavila Komisija o računalstvu visokih performansi u okviru inicijative Euro HPC¹⁰, akcijski plan FinTech iz ožujka 2018.¹¹, umjetna inteligencija u okviru Komunikacije o umjetnoj inteligenciji¹², Uredba o promicanju pravednosti i transparentnosti za poslovne korisnike usluga internetskog posredovanja i Odluka o uspostavi Promatračnice gospodarstva internetskih platformi iz travnja 2018.¹³, te paket podataka iz travnja 2018.¹⁴, kibersigurnost u okviru paketa o kibersigurnosti od 15. rujna 2017.¹⁵, digitalna transformacija zdravstva¹⁶ i obrazovanja¹⁷, Strategija nove industrijske politike iz rujna 2017.¹⁸, Digitalizacija europske industrije iz travnja 2016¹⁹ i Program vještina za Europu.

Program je povezan s postojećim ulagačkim instrumentima. Ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije digitalnih tehnologija u okviru programa Obzor 2020. i prethodni okvirni programi omogućili su Europi da ostane konkurentna u ključnim sektorima, npr. robotici, telekomunikacijskoj opremi i senzorskoj tehnologiji. Financiranje za istraživanje, razvoj i

¹⁰ Inicijativa Euro HPC

¹¹ COM(2018) 109 final, od 8. ožujka 2018., Akcijski plan FinTech: za konkurentniji i inovativniji europski financijski sektor

¹² Komunikacija od 25. travnja 2018.

¹³ Odluka Komisije C(2018) 2393 final od 26. travnja 2018. o uspostavi skupine stručnjaka za Promatračnicu gospodarstva internetskih platformi

¹⁴ SWD/2018/125 final

¹⁵ COM(2017) 477 final, od 13. rujna 2017. Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o ENISA-i (agenciji EU-a za kibersigurnost) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 526/2013 te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i komunikacijske tehnologije („Akt o kibersigurnosti”)

¹⁶ COM(2018) 233 final, od 25. travnja 2018. o omogućivanju digitalne transformacije na jedinstvenom digitalnom tržištu u području zdravstva i skrbi; osnaživanje građana i stvaranje zdravijeg društva

¹⁷ COM(2018) 22 final, od 17. siječnja 2018., Akcijski plan za digitalno obrazovanje

¹⁸ COM(2017) 479 final, od 13. rujna 2017., Ulaganje u pametnu, inovativnu i održivu industriju – preispitivanje strategije za industrijsku politiku EU-a Umetnuti upućivanje

¹⁹ COM(2016) 180 final, od 19. travnja 2016., Digitalizacija europske industrije – iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta

inovacije sada se mora nastaviti i ojačati u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru. Program Digitalna Europa jasno se temelji na uspjesima programa Obzor 2020., što omogućuje početak uvođenja tehnologija kao što su računalstvo visokih performansi i umjetna inteligencija.

Ulaganja u okvire, norme, interoperabilna rješenja i pilot prekogranične usluge u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i programa za interoperabilna rješenja i zajedničke okvire za europske javne uprave, poduzetnike i građane (ISA²) omogućila su upravama javnog sektora ispitivanje digitalne transformacije u „stvarnom” okruženju te početak prelaska s e-uprave na digitalnu upravu²⁰. Uvođenje interoperabilnih rješenja unutar jedinstvenog digitalnog tržišta pokazuje vrijednost djelovanja na razini Europske unije. To su važna dostignuća na kojima će se temeljiti opsežnije uvođenje interoperabilnih digitalnih usluga diljem Europe. Program će se temeljiti na uspostavljenoj infrastrukturi digitalnih usluga uvedenoj u okviru trenutnog Instrumenta za povezivanje Europe te će se njime i dalje podupirati razvoj i opsežnija provedba elemenata politike, primjerice Europski okvir za interoperabilnost.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Programom Digitalna Europa dopunjava se niz drugih instrumenata predloženih u višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2020. i nastavlja se na njih, osobito na: Obzor Europa, Instrument za povezivanje Europe (CEF), program Kreativna Europa (uključujući potprogram Media), fond InvestEU, Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća, Program jedinstvenog tržišta, Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Europski socijalni fond+ (uključujući Inicijativu za zapošljavanje mladih, potprogram za zdravstvo i osnovne digitalne vještine), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (ERDF), program Erasmus, Europski fond za prilagodbu globalizaciji (osnovne i napredne digitalne vještine), Fond za integrirano upravljanje granicama, Fond za unutarnju sigurnost, program za okoliš i klimatsku politiku (uključujući energetske učinkovitost), Europski fond za pomorstvo i ribarstvo i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

Sinergijom programa omogućit će se ekonomije razmjera, ulaganja učiniti dosljednijima i pružiti bolja vrijednost građanima i gospodarskim akterima. Pojačat će učinak ulaganja u digitalne kapacitete na razini Europske unije na terenu, dok će nacionalna i regionalna ulaganja u digitalne kapacitete moći bolje dopuniti djelovanje na razini Europske unije.

Povećanjem učinka i učinkovitosti javnih sredstava putem praktičnih veza među različitim programima EU će odgovoriti na digitalne izazove na ciljan i pojednostavnjeni način te izgraditi ili ojačati ekosustave koji podupiru digitalizaciju, stvarajući veći broj radnih mjesta, povećavajući rast i poboljšavajući konkurentnost. U provedbi programa Digitalna Europa pozornost će se posvetiti očuvanju tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

U odjeljku u nastavku ukratko su predstavljene glavne komplementarnosti i sinergija programa Digitalna Europa i instrumenata koji su najrelevantniji u digitalnom kontekstu, osobito programa Obzor Europa, Instrumenta za povezivanje Europe, Europskog fonda za regionalni razvoj i programa EU vrijednosti te programa Jedinstveno tržište.

Nekoliko se tematskih područja obuhvaćenih programima **Obzor Europa** i Digitalna Europa preklapa tako što će oba obuhvaćati računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost; vrste djelovanja koja će se podupirati, njihovi očekivani rezultati i njihova intervencijska logika razlikuju se i nadopunjavaju. Obzor Europa bit će jedini program EU-a koji podupire istraživanje i tehnološki razvoj, a kojim se centralizirano upravlja, kao i glavni

²⁰

<http://www.oecd.org/gov/digital-government/Recommendation-digital-government-strategies.pdf>

program za predstavljanje, pokusno izvođenje, dokaz koncepta, ispitivanje i inovacije, uključujući pretkomercijalno uvođenje. S druge strane, program Digitalna Europa usredotočit će se na izgradnju opsežnih digitalnih kapaciteta i infrastrukture s ciljem širokog prihvaćanja i uvođenja kritičnih postojećih ili ispitanih inovativnih digitalnih rješenja diljem Europe.

Kao primjer njihove sinergije, nove će se digitalne tehnologije razvijene s pomoću programa Obzor Europa, postupno se preuzimati i uvoditi s pomoću programa Digitalna Europa. Prema istom će se načelu kapaciteti i infrastrukture razvijene u okviru programa Digitalna Europa staviti na raspolaganje zajednici za istraživanje i inovacije, među ostalim za aktivnosti koje se podupiru programom Obzor Europa. Inicijative programa Obzor Europa kojima se podupire razvoj digitalnih vještina, uključujući one koje se primjenjuju u kolokacijskim centrima EIT-Digital Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, dopunjuju se i povećavaju izgradnjom kapaciteta za napredne digitalne vještine koja se podupire programom Digitalna Europa. Centri EIT-a povezuju studente, istraživače, inženjere i osobe zadužene za razvoj poslovanja kako bi zajedno osmislili i surađivali na provedbi inovacijskih projekata te osnivanju poduzeća i pružanju potpore poduzećima. Kako bi se osigurali snažni koordinacijski mehanizmi za provedbu, operativni postupci za oba programa bit će usklađeni.

Program Digitalna Europa dopunjuje djelovanja utvrđena u akcijskom planu za digitalno obrazovanje, osobito ona koja zahtijevaju napredne digitalne vještine u području računalstva visokih performansi, analitike velikih podataka, kibersigurnosti, tehnologija distribuirane glavne knjige, robotike i umjetne inteligencije.

Instrumentom za povezivanje Europe osigurat će se fizička infrastruktura za širokopojasne mreže visokog kapaciteta potrebne za omogućavanje uvođenja digitalnih usluga i tehnologija predloženih programom Digitalna Europa. Instrumentom za povezivanje Europe pružat će se potpora kritičnim infrastrukturama među sektorima kojima je potrebna odgovarajuća razina kibersigurnosti te će se stoga oslanjati na uvođenja koja su provedena u okviru programa Digitalna Europa. U budućnosti će samo program Digitalna Europa podupirati uvođenje digitalnih usluga na područjima od javnog interesa.

Cilj je **Europskog fonda za regionalni razvoj** poticanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije u svim regijama Europske unije, s fokusom na slabije razvijene regije. Europski fond za regionalni razvoj potiče gospodarski razvoj vođen inovacijama, što uključuje digitalizaciju industrije kako je utvrđeno u strategijama pametne specijalizacije²¹ (uključujući dodatna ulaganja u izgradnju i poboljšanje digitalnoinovacijskih centara). Europski fond za regionalni razvoj podupire i uvođenje digitalnih rješenja, uključujući kibersigurnost, kao dio ispunjenja prioriteta Europske unije u područjima modernizacije javnih uprava, održivog prijevoza, poboljšanja zdravstvenog sustava i sustava skrbi, energetske tranzicije, kružnog gospodarstva i obrazovanja²². Tim se putem pridonosi uspostavi jedinstvenog digitalnog tržišta, posebno na regionalnim i lokalnim razinama. Programom Digitalna Europa dopunjavat će se lokalna ulaganja, kako bi se otvorili instrumenti za ostatak Europe umrežavanjem i mapiranjem digitalnih kapaciteta.

Osim toga, program Digitalna Europa posredno će pridonijeti ostvarenju ciljeva komunikacije „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”²³, koja prepoznaje digitalnu dostupnost i digitalne vještine kao ključne uvjete za razvoj tih regija.

²¹ COM(2017) 376 final „Jačanje inovacija u europskim regijama: strategije za otporni, uključivi i održivi rast”

²² COM(2018) 372 final „Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu”, 29. svibnja 2018.

²³ COM(2017) 623 final

Postoji jasna sinergija programa Digitalna Europa i programa **Kreativna Europa**, posebice u njegovu potprogramu MEDIA i međusektorskim potprogramima. MEDIA podupire ciljane mjere (npr. pristup sadržaju, promicanje i razvoj publike) koje potiču konkurentnost kulturnoga i kreativnog sektora, posebice audiovizualnog sektora, te njihovu prilagodbu digitalnom okruženju. Cilj je međusektorskih potprograma, među drugim prioritetima, bolje razumijevanje dinamike digitalnih medija i digitalna transformacija europskog sektora informativnih medija. Program Digitalna Europa podupirat će te potprograme pružanjem širokog pristupa naprednim tehnologijama, normama (kada je to potrebno) i infrastrukturi, potrebnima za izgradnju kapaciteta,

Trebalo bi težiti usklađenosti programa Digitalna Europa i **programa jedinstvenog tržišta**. Na primjer, zaštitu potrošača potrebno je postići dizajnom, osobito u pogledu sigurnosti proizvoda u odnosu na digitalno gospodarstvo, kibersigurnost i umjetnu inteligenciju. Oba bi se programa trebala međusobno dopunjavati uzimajući u obzir uključene subjekte i vrstu novih rizika koji su uzrokovani tim novim tehnologijama. Istraživanje digitalnih tržišta provedeno u okviru obaju programa također se mora uzajamno podupirati.

Programom Digitalna Europa promicat će se razvoj naprednih digitalnih vještina, usredotočujući se na one povezane s njegovim područjem primjene, odnosno na kibersigurnost, umjetnu inteligenciju i računalstvo visokih performansi. Kao takav bit će komplementaran **Europskom socijalnom fondu** +, kojim će se podupirati obrazovanje i osposobljavanje u području osnovne i srednje razine vještina, te **Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji**, kojim će se financirati informatičko osposobljavanje otpuštenih radnika na svim razinama vještina.

Trebalo bi osigurati sinergije i komplementarnosti između programa Digitalna Europa i programa **Erasmus** kako bi oba programa imala koristi od toga. Program Erasmus pridonosi razvoju i stjecanju vještina putem mobilnosti u svrhu učenja i suradnje u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.

Naposljetku, kad je riječ o sudjelovanju subjekata s poslovnim nastanom u državama koje nisu članice Europske unije, provedba programa Digitalna Europa koordinirat će se s instrumentima za vanjsko financiranje kao što su Instrument prepristupne pomoći i Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju.

U Komisijinu prijedlogu za višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. utvrđuje se ambiciozniji cilj u pogledu uključivanja klimatskih pitanja u sve programe EU-a, s ciljem da se 25 % rashoda EU-a namjeni ostvarenju klimatskih ciljeva. Doprinos Programa ostvarenju tog cilja pratit će se putem EU-ova klimatskog sustava pokazatelja na odgovarajućoj razini detaljnosti, uključujući upotrebu preciznijih metodologija ako su dostupne. Komisija će i dalje na godišnjoj osnovi iznositi podatke o odobrenim sredstvima za preuzete obveze u kontekstu godišnjih nacrtu proračuna.

Kako bi pomogla da se u potpunosti iskoristi potencijal Programa za doprinos ostvarenju klimatskih ciljeva, Komisija će nastojati utvrditi relevantne mjere tijekom postupaka pripreme, provedbe, preispitivanja i evaluacije Programa.

Djelovanja Programa trebalo bi iskoristiti za uklanjanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulaganja na proporcionalan način, njima se ne bi smjelo duplicirati ili istisnuti privatna sredstva te bi trebala imati jasnu europsku dodanu vrijednost. Time će se osigurati dosljednost između djelovanja programa i pravila EU-a o državnim potporama te izbjeci neopravdana narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

Ovaj Program upućen je Uniji od 27 država članica u skladu s obavijesti Ujedinjene Kraljevine o njezinoj namjeri da se povuče iz Europske unije i Euratoma na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji koju je Europsko vijeće primilo 29. ožujka 2017.

- **Pravna osnova**

S obzirom na široku narav intervencije u okviru programa Digitalna Europa, on se temelji na sljedećim odredbama Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU):

- članku 173. stavku 3. UFEU-a u vezi s većinom aktivnosti provedenih u okviru ovog Programa,
- članku 172. UFEU-a, prije svega u vezi s digitalnom transformacijom područja od javnog interesa.

- **Supsidijarnost**

Cilj je programa iskorištavanje sinergije koja omogućava najvažnije osnove digitalnog gospodarstva: pametna računalna i podatkovna infrastruktura, kibersigurnost, umjetna inteligencija, napredne digitalne vještine i primjene u gospodarskim granama te u područjima od javnog interesa. Uz potporu iz jedinstvenog koherentnog mehanizma ti će stupovi dovesti do uspješnog podatkovnog gospodarstva, promicati uključivost, poticati inovativne projekte²⁴ i osiguravati raspodjelu vrijednosti.

Program Digitalna Europa odgovor je na novu političku volju da se zajednički riješe pitanja koja su prethodno bila uglavnom unutarnja budući da nijedna država članica ni poduzeće koji djeluju sami ne mogu ostvariti kritična ulaganja u digitalne kapacitete u opsegu potrebnom kako bi se oni povećali do uspješne razine. **Ako se Europska unija ne uključi, ta se ulaganja neće ostvariti u odgovarajućoj mjeri, čime će se ugroziti konkurentnost EU-a.**

Intervencija na razini Europske unije potrebna je da bi se planirala, zajednički financirala i koordinirala djelovanja u kojem se može odgovoriti na te izazove te da bi prednosti novih digitalnih tehnologija u cijelosti imali svi dijelovi Europe. Multilateralnim koordiniranim djelovanjem može se izbjeći dupliciranje, iskoristiti sinergije povezivanjem financiranja s okvirnim uvjetima, zaštititi interoperabilnost te izbjeći nedostaci ili veliki geografski digitalni jaz.

Zajedno će to dovesti do bržeg uvođenja i širenja novih tehnologija, strateških prednosti za europska poduzeća, boljih javnih usluga za građane Europske unije i većeg kapaciteta za otkrića u rješavanju društvenih izazova (zdravstvo, otkrivanje i dijagnoza bolesti, klimatske promjene, učinkovitost resursa itd.) te općenito poboljšati kvaliteta života na svim područjima u Uniji.

- **Proporcionalnost**

Javni sektor pokazuje da je spreman na rješavanje pitanja digitalne transformacije na europskoj razini i na zajedničko ulaganje u izgradnju i jačanje digitalnog kapaciteta Europske unije. Uz snažnu političku potporu koju je intervenciji pružilo **Europsko vijeće**, time su se

²⁴

Na primjer, uvođenje digitalne usluge e-fakturiranja diljem Europske unije značilo bi pružanje digitalnih javnih usluga poduzećima koja imaju potrebnu povezivost i stručne radnike, istodobno jamčeći povjerenje javnosti i stoga potporu transakcijama u sigurnu okruženju.

bavili i Vijeće i Europski parlament koji su opetovano pozivali na hitnu uspostavu jedinstvenoga digitalnog tržišta i njegovih pojedinih sastavnica.^{25 26 27 28}

Parlament je izrazio posebnu zabrinutost zbog toga što sredstva dodijeljena digitalnim politikama u proračunu Europske unije nisu bila dovoljna da bi imala stvaran učinak te je prepoznao potrebu za poticanjem europskog gospodarstva putem produktivnih ulaganja.^{29 30}

Na razini Europske unije u ožujku 2017. 29 se država obvezalo surađivati na povezanoj mobilnosti,³¹ a dosad se 16 država članica obvezalo surađivati međusobno i s Komisijom radi **stjecanja i uvođenja integrirane infrastrukture svjetske klase za računalstvo visokih performansi.**³² U siječnju 2018. Komisija je predložila Uredbu Vijeća o uspostavi europskog zajedničkog poduzeća za računalstvo visokih performansi „EuroHPC”.³³

Na drugom Digitalnom danu, održanom 10. travnja 2018., **28 europskih država**³⁴ **obvezalo se surađivati na području umjetne inteligencije** kako bi se ojačali tehnološki i industrijski kapaciteti Europske unije na tom području, a njegove prednosti stavile na raspolaganje svim građanima i poduzećima³⁵. Europske su se države također obvezale zajednički razviti napredna rješenja za javne usluge (npr. putem razvoja europske infrastrukture ulančanih blokova za usluge³⁶), personaliziranu medicinu³⁷ te zdravstvo i skrb koji se temelje na podacima te zajedničko praćenje napretka digitalnih ulaganja. Danas su sve države članice uključene u inicijativu Europske unije za digitalizaciju industrije s jasnim preuzimanjem obveze daljnje suradnje u pogledu najboljeg iskorištavanja digitalnih kapaciteta u poduzećima.

Savjetovanja s dionicima pokazuju i da je niz ključnih ulaganja najbolje izvesti na razini EU-a. Područja obuhvaćena programom ona su čiji je razmjer ključan za uspjeh, bilo za stjecanje potrebnih kapaciteta ili za njihovu široku primjenu diljem EU-a. Budući da znanje i stručnost u naprednim digitalnim područjima nisu dostupni u svim regijama Europe, djelovanjem na razini EU-a, osobito umrežavanjem digitalnoinovacijskih centara, može se osigurati da takvo stručno znanje bude dostupno u svakoj regiji.

S obzirom na hitnost situacije i opseg potrebnih ulaganja, postoje snažni argumenti za intervenciju EU-a kako bi se zajednički financiralo i koordiniralo djelovanja na razini na kojoj se može suočiti s izazovima koje donosi digitalna transformacija. Time bi se trebalo osigurati potpuno dijeljenje koristi novih digitalnih tehnologija. Koordiniranim djelovanjem može se izbjeći dupliciranje, iskoristiti sinergije povezivanjem financiranja s okvirnim uvjetima, zaštititi interoperabilnost te ukloniti nedostaci ili veliki geografski digitalni jaz.

²⁵ Zaključci Vijeća iz svibnja 2013. o Komunikaciji o oblaku, u kojima je naglašena uloga računalstva visokih performansi u Europskoj uniji.

²⁶ Zaključci Vijeća iz svibnja 2015. o digitalnoj transformaciji europske industrije (8993/15).

²⁷ Zaključci sastanka Vijeća od 23. siječnja 2018. (ECOFIN XX/18).

²⁸ Zaključci Vijeća o zdravstvu u digitalnom društvu – postizanje napretka u pogledu inovacija u području zdravstva koje se temelje na podacima. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14078-2017-INIT/en/pdf>.

²⁹ Izvješće o inicijativi Europski oblak (A8-0183/2017).

³⁰ Rezolucija Parlamenta o robotici i umjetnoj inteligenciji. (2015/2103(INL)).

³¹ Pismo namjere o suradnji na ispitivanju automatiziranoga cestovnog prijevoza na prekograničnim lokacijama potpisalo je 29 država članica Europske unije i Europskoga gospodarskog prostora. Dodatno se može uputiti na „Zaključke Vijeća o digitalizaciji prijevoza”, 5. prosinca 2017.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-ministers-commit-digitising-europe-high-performance-computing-power>. Deklaraciju su potpisali FR, DE, IT, LU, NL, PT, ES, BE, SL, BU, GR, CR, CY, CZ, CH, PL.

³³ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-8-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

³⁴ Uključujući Norvešku, ali isključujući Hrvatsku u trenutku pisanja.

³⁵ http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=50951

³⁶ Potpisale 22 europske države: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=50954

³⁷ Potpisalo 13 europskih država: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=50964

Poziv na povećana ulaganja sada se mora pretvoriti u djelovanje u okviru ulaganja Europske unije. Poduzećima i građanima potrebna je jasna poruka da Europska unija ulaže u njihovu budućnost, da je osigurana predvidivost te da su uvedeni mehanizmi potpore za suočavanje sa složenim postupkom digitalne transformacije. Odgovornost je Europe da djeluje i bude vidljiva tijekom cijelog postupka.

S obzirom na to da je digitalna transformacija postala važan čimbenik rasta, socijalnog razvoja i prelaska na održivo gospodarstvo, ustanovljen je najveći propust u načinu na koji Europska unija i države članice dodjeljuju sredstva za digitalne kapacitete. Trenutačni okvir ulaganja nije predviđen za izgradnju digitalnih kapaciteta diljem Europske unije i njihovo optimalno korištenje. EU-u je stoga potreban novi integriran i ambiciozan program financiranja za potporu uvođenju i optimalnoj upotrebi digitalnih kapaciteta za potporu razvoju inovacija u područjima od javnog interesa i poduzećima.

- **Odabir instrumenta**

Program se provodi u okviru Uredbe.

3. REZULTATI RETROSPEKTIVNIH EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Retrospektivne evaluacije / provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

S obzirom na to da je program Digitalna Europa novi program, ovaj se Prijedlog ne temelji na namjenskoj evaluaciji u sredini programskog razdoblja. Umjesto toga izvlače se pouke iz evaluacija tijesno povezanih programa i inicijativa, osobito iz evaluacije u sredini programskog razdoblja Instrumenta za povezivanje Europe³⁸ i iz preispitivanja u sredini programskog razdoblja strategije jedinstvenog digitalnog tržišta.³⁹

Međutim, osobito važan rezultat evaluacije na sredini programskog razdoblja Instrumenta za povezivanje Europe kojim je zaključeno da bi trud koji je u okviru programa uložen u digitalne kapacitete i infrastrukture mogao **podupirati samo prve** korake prema digitalnoj transformaciji područja od javnog interesa diljem Europske unije⁴⁰. Istaknuto je da su razine dostupnih sredstava u okviru Instrumenta za povezivanje Europe dosad omogućile samo djelomično ispunjenje trenutnih potreba te, osim toga, da okvir Instrumenta za povezivanje Europe ograničava sposobnost programa da se prilagodi najnovijim tehnološkim razvojem i prioritetima nove politike (na primjer, izazovima povezanim s kibersigurnošću). Evaluacija je također pokazala **izrazitu spremnost država članica da zajednički rade** na digitalnoj transformaciji.

- **Savjetovanja s dionicima**

U okviru procjene učinka provedena su razna savjetovanja kako bi se osigurala sustavna obrazloženost stajališta dionika tijekom izrade programa Europske unije za razdoblje nakon 2020. za program Digitalna Europa. Ta su savjetovanja obuhvaćala aktivnosti od konferencija i događanja dionika do stručnih skupina, internetskog savjetovanja, radionica, sastanaka, seminara te analiza stajališta.

³⁸ https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-cef_en

³⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-single-market-mid-term-review>

⁴⁰ SWD(2018) 44 final

Rezultati savjetovanja s dionicima pokazuju potporu za učinkovitiji, manje rascjepkan pristup radi maksimalnog povećanja prednosti digitalne transformacije za sve europske građane i poduzeća u Europskoj uniji. To je osobito važno za ključne domene programa Digitalna Europa, tj. računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetnu inteligenciju te napredne vještine i digitalnu transformaciju područja od javnog interesa.

- **Procjena učinka**

Odbor za regulatorni nadzor ispitao je izvješće o procjeni učinka 25. travnja 2018. Odbor je dao negativno mišljenje.

Nakon negativnog mišljenja Odbora izvješće je detaljno revidirano i restrukturirano kako bi se u njemu bolje opisalo kako se prijedlog temelji na postojećim programima povezanim s digitalnim tehnologijama. Dano je nekoliko primjera sličnih intervencija u trećim zemljama ili u državama članicama. Dodane su i pojedinosti o razgraničenju s programom Obzor Europa, kako je dogovoreno s GU-om RTD. Pojašnjena su i logika intervencije te pitanja o tržišnim nedostacima i nedostatku ulaganja na početku proizvodnog lanca. Dano je i više pojedinosti o načinima ostvarivanja za svaku predloženu mjeru. Detaljnije su objašnjeni novi odjeljci o ciljevima povećanja ulaganja koja se ne mogu postići s trenutačnim mehanizmima intervencije u različitim stupovima. Dani su i primjeri sličnih uspješnih politika u SAD-u i Europi. Revidirano izvješće o procjeni učinka ponovno je podneseno 5. svibnja 2018.

Pozitivno mišljenje⁴¹ (s rezervama) Odbora za regulatorni nadzor zaprimljeno je 8. svibnja 2018., a odnosi se na shvaćanja da će se izvješće o procjeni učinka revidirati kako bi uzelo u obzir preporuke Odbora. Tekst je revidiran u skladu s time: revizija teksta odnosi se na pojašnjenje temelja prijedloga i novih dijelova te na pojašnjenje zašto je program Digitalna Europa bolji kanal za potporu predloženim mjerama; dodan je i novi odjeljak o angažmanu država članica kako bi se bolje opisala politička potvrda predloženih mjera i preuzimanje obveze država članica; nadopunjen je odjeljak koji se odnosi na pravila tržišnog natjecanja i narušavanje tržišta; unesen je novi odjeljak s ciljem pružanja primjera predviđenog mehanizma plaćanja pri korištenju.

- **Pojednostavnjivanje**

Osigurana je potpuna usklađenost s trenutačnom i budućom Financijskom uredbom. Predviđene iznimke propisno su dopuštene u povezanim pravnim tekstovima ili za njih postoje presedani. Nadalje, uneseni su sljedeći elementi za pojednostavnjenje:

- Fleksibilnost dodjela proračunskih sredstava integrirana je na razini posebnih ciljeva.
- Opseg intervencije utvrđuje se na razini općih, posebnih i operativnih ciljeva. Kriteriji prihvatljivosti, stope financiranja za bespovratna sredstva i drugi elementi provedbe predviđjet će se u radnim programima. Fleksibilnost je uravnotežena osiguravanjem uključenosti država članica u provedbu Programa u okviru djelovanja skupine stručnjaka na visokoj razini.
- Financiranje u okviru Programa može se provesti u skladu s bilo kojim oblikom utvrđenim u Financijskoj uredbi.

⁴¹ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2017&serviceId=&s=Chercher>

Program će se provesti izravno, kako je predviđeno Financijskom uredbom, ili neizravno, putem odgovarajućih subjekata ili tijela iz članka 58. stavka 1. točke c [novi članak 61. stavak 1. točka c] Financijske uredbe.

Na temelju analize troškova i koristi koja je obavljena za izvršne agencije na početku programa Obzor 2020. i preispitivanja u sredini programskog razdoblja Instrumenta za povezivanje Europe i programa Obzor 2020., zadana metoda za provedbu Programa bilo bi izravno upravljanje. Glavna prednost primjene izravnog upravljanja jest da ono omogućava snažno usmjeravanje politike kao i brzo osiguravanje podrške Europske unije.

Neizravno upravljanje trebalo bi se primjenjivati kao dopunska metoda zadaćama provedbe proračuna koje su predviđene temeljnim aktom Programa. Iako je Komisija i dalje odgovorna za izvršenje proračuna, povjeravanje zadaća izvršenja proračuna subjektima u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom c. Financijske uredbe osigurava potpunu suradnju predmetnog subjekta na području zaštite financijskih interesa Unije. Povjeravanjem takvih zadaća subjektima u okviru neizravnog upravljanja morat će se osigurati i transparentan, nediskriminirajući, učinkovit i djelotvoran postupak.

- **Temeljna prava**

Predložena pravila programa Digitalna Europa osiguravaju potpuno poštivanje prava i načela ustanovljenih u Povelji Europske unije o temeljnim pravima te će pridonijeti provedbi nekih od tih načela. Ciljevi tog Programa su, prije svega, osiguranje slobode izražavanja i informiranja, zabrana diskriminacije, pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje te kako je propisano člancima 11., 21. i 47. Povelje. Cilj programa je i jačanje slobode poduzetništva u skladu s pravom Europske unije te nacionalnim zakonima i praksama (članak 16.). Osigurava se i zaštita osobnih podataka u skladu s člankom 8. Povelje te zdravstvena zaštita u skladu s člankom 35. Povelje te zaštita potrošača u skladu s člankom 38. Povelje.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

U skladu s prijedlogom Komisije za višegodišnji financijski okvir 2021. – 2027.⁴² (COM(2018)XXX), financijska omotnica za program utvrđena je u iznosu od 9 194 000 000 EUR u tekućim cijenama te je njezina indikativna raspodjela kako slijedi (vidi članak 4. prijedloga).

Više podataka navedeno je u zakonodavnom financijskom izvješću u prilogu ovom Prijedlogu.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Ne dovodeći u pitanje mogućnost osiguravanja sredstava u bilo kojem od oblika utvrđenih u Financijskoj uredbi, namjera je provesti program kako je opisano u nastavku. Kao što je prethodno navedeno, pozornost će se posvetiti očuvanju tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu:

1. Za **računalstvo visokih performansi**, nastavak zajedničkog poduzeća EuroHPC, o kojem se trenutačno raspravlja s Vijećem, smatra se najučinkovitijim i

⁴² COM/2018/321 final: Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani: višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.”, 2. svibnja 2018.

najdjelotvornijim instrumentom za provedbu ciljeva inicijative EuroHPC, posebno za koordinaciju nacionalnih strategija i ulaganja te strategija i ulaganja Europske unije u infrastrukturu, kao i istraživanje i razvoj računalstva visokih performansi, udruživanjem sredstava iz javnih i privatnih fondova te zaštitu gospodarskih i strateških interesa Unije⁴³. Očekuje se da će zajedničko poduzeće proračunska sredstva izvlačiti iz programa Digitalna Europa i Obzor Europa.

2. Zajednička nabava ili bespovratna sredstva povezana s aktivnostima povezanim s **umjetnom inteligencijom** dodjeljivala bi se putem izravnog upravljanja.
3. Aktivnosti povezane s **kibersigurnošću** provodile bi se s pomoću izravnog ili neizravnog upravljanja.
4. Financiranje povezano s razvojem **naprednih digitalnih vještina** osiguravalo bi se primarno putem digitalnoinovacijskih centara, kako je utvrđeno u članku [16]. i objašnjeno u nastavku, te putem relevantnih centara za kompetencije. Radni program sastavit će Komisija u suradnji s navedenim relevantnim centrima za kompetencije, koji bi tako mogli pružiti informacije potrebne za osiguranje dosljednosti intervencija u području naprednih digitalnih vještina s najnovijim tehnološkim razvojem. Dakle, cilj je pružiti brz odgovor na potrebe tržišta rada koje se brzo mijenjaju.
5. Financiranjem povezanim s **digitalnom transformacijom područja od javnog interesa** moglo bi se nastaviti izravno upravljati. Upravljanje Europske komisije nastaviti će se primjenjivati na razvoj rješenja za osiguranje zajedničkog dizajna i arhitekturne interoperabilnosti.

Bez obzira na navedeno, upravljanje posebnim sektorskim platformama osnovnih usluga može se prenijeti pod operativno upravljanje postojećih agencija, ako je ta mogućnost već predviđena njihovim nadležnostima.

6. **Digitalizacija industrije** provest će se putem digitalnoinovacijskih centara. Digitalnoinovacijski centri proširit će digitalne kapacitete, osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju, kibersigurnost i digitalne vještine, u svim gospodarskim sektorima i time omogućiti digitalnu transformaciju organizacija gospodarskih grana i javnog sektora. Digitalnoinovacijski centri pružaju pristup tehnološkoj stručnosti i objektima za eksperimentiranje te omogućuju organizacijama da bolje ocijene poslovni model projekata digitalne transformacije. Usluge ispitivanja i eksperimentiranja koje pružaju digitalnoinovacijski centri mogu uključivati druge razvojne tehnologije potrebne za uvođenje kompletnih rješenja za digitalnu transformaciju. Uspostavit će se mreža digitalnoinovacijskih centara, kojom će se osigurati najšira zemljopisna pokrivenost u Europi. Bespovratna sredstva povezana s digitalnoinovacijskim centrima dodjeljivat će izravno Komisija.

Načinima provedbe nastojat će se razviti snažna sinergija različitih komponenata Programa. One su detaljno opisane u Prilogu 4. procjene učinka računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibersigurnosti. Prema potrebi, provedbom se mogu poticati i druge temeljne digitalne tehnologije koje dosežu tržišnu zrelost te podliježu prethodnim ulaganjima na razini Europske unije kao što su 5G, internet stvari (IoT) i usluge koje se temelje na oblaku.

⁴³

Procjena učinka priložena dokumentu „Prijedlog uredbe Vijeća o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za računalstvo visokih performansi” (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-council-regulation-establishing-eurohpc-joint-undertaking-impact-assessment>)

Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI) uspostavljen je kao referentni instrument za mjerenje napretka digitalne transformacije u EU-u. Instrument DESI temelji se na nizu pokazatelja koji su izvedeni iz stroge statističke analize. Podaci će se prikupljati i iz drugih izvora, uključujući posebne ankete.

Pokazatelji rezultata i učinka definirani su u vezi s glavnim područjima programa (računalstvo visokih performansi, umjetna inteligencija, kibersigurnost, napredne digitalne vještine, uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost).

Povratne informacije iz godišnjeg praćenja omogućit će prilagodbu upravljanja programom i njegove strukture ovisno o dobivenim rezultatima. Postojeći pokazatelji mogu se iskoristiti iz službenih statistika Europske unije dobivenih godišnjim ispitivanjima IKT-a te iz ankete o radnoj snazi. Mogu se provesti posebne ankete. Prikupljanje podataka iz DESI-ja bit će dopunjeno informacijama prikupljenima iz samog programa.

U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma od 13. travnja 2016.⁴⁴, kad tri institucije potvrde da bi evaluacije postojećeg zakonodavstva i politike trebale osigurati temelj za procjenu učinka opcija za daljnje djelovanje, Komisija će provesti privremenu i završnu evaluaciju na razini stupa i programa. Evaluacijama će se ocjenjivati učinci Programa na terenu na temelju pokazatelja i ciljeva Programa te detaljne analize mjere u kojoj se Program može smatrati relevantnim, učinkovitim i djelotvornim te mjere u kojoj osigurava dovoljno dodane vrijednosti Europskoj uniji te u kojoj je usklađen s drugim politikama Europske unije. Te će evaluacije uključivati stečena iskustva da bi se prepoznali mogući problemi ili prilike za daljnje poboljšanje djelovanja, odnosno njihovih rezultata i da bi se potpomoglo maksimalno povećanje njihove iskorištenosti/učinka. Zaključci evaluacija uz primjedbe dostavit će se Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskom revizorskom sudu.

⁴⁴ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.; SL L 123, 12.5.2016., str. 1–14.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027.**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 172. i članak 73. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁴⁵,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁴⁶,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za program Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027. koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu [upućivanje je potrebno prikladno ažurirati u skladu s novim međuinstitucijskim sporazumom: točke 17. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju⁴⁷], za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (2) Uredba (EU, Euratom) 2018/... Europskog parlamenta i Vijeća [nova Financijska uredba] („Financijska uredba”) primjenjuje se na ovaj Program. Njome se utvrđuju pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim i pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, javnoj nabavi, neizravnom izvršenju, financijskoj pomoći, financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima.
- (3) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95⁴⁹, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96⁵⁰ i Uredbom (EU) 2017/1939⁵¹, financijski interesi Unije trebaju se štiti razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem,

⁴⁵ SL C, , str. . [još nije potvrđeno]

⁴⁶ SL C, , str. . [još nije potvrđeno]

⁴⁷ *Upućivanje je potrebno ažurirati:* SL C 373, 20.12.2013., str. 1. *Sporazum je dostupan na:* [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220(01)&from=EN)

⁴⁸ SL L 248, 18.9.2013., str. 1–22. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0883&rid=1>

⁴⁹ SL L 312, 23.12.1995., str. 1–4. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995R2988&rid=1>

⁵⁰ SL L 292, 15.11.1996., str. 2–5. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31996R2185&rid=1>

⁵¹ SL L 283, 31.10.2017., str. 1–71. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1939&rid=1>

ispravljanjem i istragom nepravilnosti, uključujući prijevare, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te u Uredbi (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja („EPPO”) može provoditi istrage i kazneni progon za prijevare i druga kaznena djela kojima se šteti financijskim interesima Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵². U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije moraju u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti Komisiji, OLAF-u, EPPO-u i Europskom revizorskom sudu (ERS) nužna prava i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava.

- (4) U skladu s [*upućivanje je potrebno ažurirati u skladu s novom odlukom o PZP-ovima*: člankom 88. Odluke Vijeća / EU⁵³] osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) trebali bi ispunjavati uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (5) U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁵⁴ potrebno je ocijeniti Program na temelju informacija prikupljenih putem posebnih zahtjeva za izvješćivanje, izbjegavajući pritom prekomjerne propise i administrativna opterećenja, osobito za države članice. Ti zahtjevi mogu, ako je to primjenjivo, sadržavati mjerljive pokazatelje kao temelj za procjenu učinka Programa na terenu.
- (6) Na sastanku na vrhu u Tallinnu o digitalnoj budućnosti⁵⁵ održanom u rujnu 2017. i u zaključcima Europskog vijeća⁵⁶ od 19. listopada 2017. istaknuta je potreba da Europa ulaže u digitalizaciju svojih gospodarstava i nastoji riješiti problem nedostatka vještina kako bi se održala i poboljšala njezina konkurentnost, kvaliteta života njezinih građana i društvena struktura. Europsko vijeće zaključilo je da digitalna transformacija nudi neizmjerne mogućnosti za inovacije, rast i radna mjesta te da će pridonijeti našoj konkurentnosti na svjetskoj razini i potaknuti kreativnu i kulturnu raznolikost. Za iskorištavanje tih mogućnosti trebamo se zajednički suočiti s nekima od izazova digitalne transformacije te preispitati politike na koje digitalna transformacija utječe.
- (7) Europsko vijeće konkretno je zaključilo da bi Unija trebala hitno razmotriti nove trendove: to podrazumijeva pitanja kao što su umjetna inteligencija i tehnologije distribuirane glavne knjige (engl. „Distributed Ledger Technology (DLT)”), primjerice tehnologija ulančanih blokova (engl. „Blockchain Technology”), pri čemu je

⁵² Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁵³ Odluka Vijeća / EU.

⁵⁴ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.; SL L 123, 12.5.2016., str. 1–14.

⁵⁵ <https://www.eu2017.ee/news/insights/conclusions-after-tallinn-digital-summit>

⁵⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/21620/19-euco-final-conclusions-en.pdf>

istodobno potrebno osigurati visoku razinu zaštite podataka, digitalnih prava i etičkih standarda. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da do početka 2018. predloži europski pristup umjetnoj inteligenciji te joj je uputilo poziv da predloži potrebne inicijative za jačanje okvirnih uvjeta kako bi se EU-u omogućilo da radikalnim inovacijama utemeljenima na riziku istraži nova tržišta i da ponovno potvrdi vodeću ulogu svoje industrije.

- (8) U Komunikaciji Komisije „Nov, moderan višegodišnji financijski okvir za Europsku uniju koja učinkovito ostvaruje svoje prioritete nakon 2020.”⁵⁷ među opcijama za budući financijski okvir naveden je program za digitalnu transformaciju Europe koji bi omogućio „veliki napredak prema pametnom rastu u područjima kao što su visokokvalitetna podatkovna infrastruktura, povezivost i kibersigurnost”. Njime bi se nastojalo Europi osigurati vodeći položaj u području superračunala, interneta sljedeće generacije, umjetne inteligencije, robotike i velikih podataka. Ojačao bi se konkurentni položaj europske industrije i europskih poduzeća u digitaliziranom gospodarstvu te bi se znatno pridonijelo rješavanju problema nedostatka digitalnih vještina diljem Unije.
- (9) U Komunikaciji „Stvaranje zajedničkog europskog podatkovnog prostora”⁵⁸ razmatra se nova mjera koju je potrebno poduzeti kao ključni korak za stvaranje zajedničkog podatkovnog prostora u EU-u, odnosno neometanog digitalnog područja s kapacitetom dovoljnim da se omogući razvoj novih proizvoda i usluga utemeljenih na podacima.
- (10) Opći cilj Programa trebao bi biti podupiranje digitalne transformacije industrije i poticanje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politika u području inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja u korist poduzeća i građana diljem Unije. Okosnicu programa trebali bi činiti sljedećih pet posebnih ciljeva koji odražavaju ključna područja politika: računalstvo visokih performansi, kibersigurnost, umjetna inteligencija, napredne digitalne vještine i uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost. Programom bi se u svim tim područjima trebao nastojati bolje uskladiti politike na razini Unije, država članica i regija te objediniti privatne i industrijske resurse kako bi se povećala ulaganja i razvile jače sinergije.

Središnju ulogu u provedbi Programa trebali bi imati digitalnoinovacijski centri, koji bi trebali poticati šire uvođenje naprednih digitalnih tehnologija u industriji, javnim organizacijama i akademskim ustanovama. Mreža digitalnoinovacijskih centara trebala bi osigurati najširu zemljopisnu pokrivenost diljem Europe⁵⁹. Prva skupina digitalnoinovacijskih centara bit će odabrana na temelju prijedloga država članica, a mreža će se potom proširiti na temelju otvorenog i natjecateljskog postupka. Digitalnoinovacijski centri služit će kao pristupna točka najnovijim digitalnim kapacitetima, uključujući računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost, te ostalim postojećim inovativnim tehnologijama, kao što su ključne razvojne tehnologije, koje su dostupne i u tzv. laboratorijima digitalne fabrikacije (engl. „fablabs”) ili laboratorijima za urbane inovacije (engl. „citylabs”). Djelovat će kao jedinstvene točke za pristup ispitanim i potvrđenim tehnologijama te će promicati otvorene inovacije. Pružat će i potporu u području naprednih digitalnih vještina. Mreža digitalnoinovacijskih centara trebala bi pridonijeti i sudjelovanju najudaljenijih regija na jedinstvenom digitalnom tržištu.

⁵⁷ COM(2018) 98 final

⁵⁸ COM(2018) 125 final

⁵⁹ Kako je navedeno u Komunikaciji o digitalizaciji Europske unije (COM(2016) 180 final)

- (12) Program bi trebalo provoditi na temelju projekata kojima se jačaju ključni digitalni kapaciteti i potiče njihova šira uporaba. To bi trebalo uključivati sufinanciranje država članica i, prema potrebi, privatnog sektora. Za to bi osobito bilo potrebno dostići kritičnu masu u javnoj nabavi kako bi se dobila bolja vrijednost za novac te zajamčilo da dobavljači u Europi zadrže vodeći položaj u području tehnološkog napretka.
- (13) Ciljevi politike ovog Programa provodit će se i putem financijskih instrumenata i proračunskih jamstava u okviru područja politike [...] fonda InvestEU.
- (14) Djelovanja Programa trebalo bi iskoristiti za uklanjanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulaganja na proporcionalan način, njima se ne bi smjelo duplicirati ili istisnuti privatna sredstva te bi trebala imati jasnu europsku dodanu vrijednost.
- (15) Kako bi se postigla najveća moguća fleksibilnost tijekom trajanja programa i razvila sinergija između njegovih sastavnica, svaki posebni cilj može se provoditi putem svih instrumenata dostupnih na temelju Financijske uredbe. Predviđeni provedbeni mehanizmi uglavnom su izravno upravljanje i neizravno upravljanje kada je potrebno kombinirati sredstva Unije s drugim izvorima financiranja ili kada je za izvršavanje potrebno osnovati zajednički upravljane strukture.
- (16) **Računalstvo visokih performansi** i povezane sposobnosti obrade podataka u Uniji trebali bi omogućiti širu uporabu računalstva visokih performansi u industriji i općenito u područjima od javnog interesa kako bi se iskoristile jedinstvene mogućnosti koje superračunala donose društvu u pogledu zdravlja, okoliša i sigurnosti te konkurentnosti industrije, osobito malih i srednjih poduzeća.
- (17) Intervenciju unije u tom području podržali su Vijeće⁶⁰ i Europski parlament⁶¹. Osim toga, 2017. devet država članica potpisalo je Deklaraciju EuroHPC⁶², međuvladin sporazum kojim se potpisnice sporazuma obvezuju surađivati s Komisijom na izgradnji i uvođenju najnovijeg računalstva visokih performansi i podatkovne infrastrukture u Europi koji bi bili dostupni znanstvenim zajednicama, javnosti i privatnim partnerima diljem Unije.
- (18) Zajednički pothvat smatra se najprikladnijim mehanizmom provedbe za posebni cilj računalstva visokih performansi, osobito za koordinaciju strategije na nacionalnoj razini i na razini Unije te ulaganja u infrastrukturu računalstva visokih performansi i u istraživanja i razvoj, za objedinjavanje sredstava iz javnih i privatnih fondova te za zaštitu ekonomskih i strateških interesa Unije⁶³. Osim toga, centri za kompetencije povezane s računalstvom visokih performansi u državama članicama industriji, akademskoj zajednici i javnim upravama pružat će usluge računalstva visokih performansi.
- (19) Razvoj kapaciteta povezanih s **umjetnom inteligencijom** ključni je pokretač digitalne transformacije industrije i javnog sektora. Sve više autonomnih robota primjenjuje se u tvornicama, dubokom moru, domovima, gradovima i bolnicama. Komercijalne platforme za umjetnu inteligenciju prešle su iz faze testiranja na stvarnu primjenu u zdravstvu i okolišu; svi veći proizvođači automobila razvijaju autonomna vozila, a

60

61

62

63

Procjena učinka uz „Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi zajedničkog pothvata EuroHPC” (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-council-regulation-establishing-eurohpc-joint-undertaking-impact-assessment>)

tehnike strojnog učenja osnova su svih glavnih *web*-platformi i aplikacija utemeljenih na velikim podacima.

- (20) Dostupnost skupova podataka velikih razmjera te objekata za testiranje i eksperimentiranje ključna je za razvoj umjetne inteligencije.
- (21) U svojoj rezoluciji od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije⁶⁴ Europski parlament naglasio je važnost zajedničkog pristupa **kibersigurnosti** u Europi, prepoznao potrebu za jačanjem svijesti i istaknuo kiberotpornost kao ključnu odgovornost poslovnih čelnika i kreatora politike industrijske sigurnosti.
- (22) Problemi povezani s kibersigurnosti pristupni su u cijeloj Uniji te ih nije primjereno nastaviti rješavati samo rascjepkanim inicijativama na nacionalnoj razini. Potrebno je ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti kako bi se osigurali kapaciteti potrebni za zaštitu europskih građana i poduzeća od kiberprijetnji. Osim toga, potrebno je zaštititi potrošače pri uporabi povezanih proizvoda koji se mogu hakirati i čija sigurnost može biti ugrožena. To bi trebalo postići u suradnji s državama članicama i privatnim sektorom putem razvoja i osiguravanja koordinacije između projekata kojima je svrha ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti i šireg uvođenja najnovijih kibersigurnosnih rješenja u svim područjima gospodarstva te objedinjavanjem kompetencija u tom području kako bi se osigurala kritična masa i izvrsnost.
- (23) U rujnu 2017. Komisija je predložila paket inicijativa⁶⁵ kojima se uspostavlja sveobuhvatni pristup Unije kibersigurnosti radi jačanja sposobnosti odgovaranja na kibernetike i prijetnje u Europi te jačanja tehnoloških i industrijskih kapaciteta u tom području.
- (24) Povjerenje je preduvjet za funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta. Tehnologije kibersigurnosti kao što su digitalni identiteti, kriptografija ili otkrivanje neovlaštenog ulaska te njihova primjena u područjima kao što su financije, industrija 4.0, energetika, prijevoz, zdravstvena skrb ili e-uprava ključne su za osiguravanje zaštite i pouzdanosti mrežnih aktivnosti i prijenosa za građane, javne uprave i poduzeća.
- (25) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 19. listopada 2017. naglasilo da su za uspješnu izgradnju digitalne Europe potrebna osobito tržišta rada u Uniji i sustavi osposobljavanja i obrazovanja koji su prilagođeni digitalnom dobu te ulaganja u **digitalne vještine** kako bi se svim Europljanima pružile mogućnosti i načini za djelovanje.
- (26) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 14. prosinca 2017. pozvalo države članice, Vijeće i Komisiju da nastave raditi na temama sastanka na vrhu o socijalnim pitanjima održanog u Göteborgu u studenome 2017. uključujući europski stup socijalnih prava, obrazovanje i osposobljavanje te provedbu novog europskog programa vještina. Europsko vijeće zatražilo je od Komisije, Vijeća i država članica da razmotre moguće mjere koje se odnose na izazove u pogledu vještina povezanih s digitalizacijom, kibersigurnosti, medijskom pismenosti i umjetnom inteligencijom te na potrebu za uključivim pristupom obrazovanju i osposobljavanju koji se temelji na cjeloživotnom učenju i usmjeren je na inovacije. Kao odgovor na to Komisija je 17. siječnja 2018. predstavila prvi paket mjera koje se odnose na pitanje ključnih kompetencija,

⁶⁴ Dokument s referentnom oznakom A8-0183/2017, dostupan na:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2017-0240>

⁶⁵

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/cybersecurity>

digitalnih vještina⁶⁶ te zajedničkih vrijednosti i uključivog obrazovanja. U svibnju 2018. donesen je drugi paket mjera kao nastavak napora na izgradnji europskog prostora obrazovanja do 2025., kojim se također naglašava središnja uloga digitalnih vještina.

- (27) U svojoj rezoluciji od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije⁶⁷ Europski parlament naveo je da su obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje temelj socijalne kohezije u digitalnom društvu.
- (28) Napredne digitalne tehnologije koje podržava ovaj Program, kao što su računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetna inteligencija sada su dovoljno zrele da iz istraživačkog sektora prijeđu u širu uporabu u Uniji te da se njihova provedba i razvoj odvija na razini Unije. Ne samo uvođenje tih tehnologija već i razvoj vještina zahtijeva odgovor na razini Unije. Potrebno je dodatno razviti, povećati i učiniti pristupačnijima mogućnosti osposobljavanja u području naprednih digitalnih vještina. U protivnom bi moglo doći do prepreka nesmetanom uvođenju naprednih digitalnih vještina, što bi moglo imati negativne posljedice za opću konkurentnost Unijina gospodarstva. Djelovanja koja se podupiru ovim programom dopunjavaju ona koja se podupiru ESF-om, EFRR-om i programom Obzor Europa.
- (29) **Modernizacija javnih uprava i usluga s pomoću digitalizacije** ključna je za smanjenje administrativnog opterećenja za industriju i građane općenito, a to se može postići bržom, praktičnijom i povoljnijom interakcijom s javnim tijelima te pružanjem učinkovitijih i kvalitetnijih usluga građanima i poduzećima. Budući da brojne usluge od javnog interesa već imaju europsku dimenziju, podupiranjem njihove provedbe i uvođenja na razini Unije zajamčilo bi se da građani i poduzeća ostvare korist od pristupa visokokvalitetnim digitalnim uslugama diljem Europe.
- (30) Digitalna transformacija u područjima od javnog interesa, kao što su zdravstvena skrb⁶⁸, mobilnost, pravosuđe, praćenje Zemlje/okoliša, obrazovanje i kultura, zahtijeva nastavak i proširenje infrastrukture digitalnih usluga, koja omogućuje sigurnu prekograničnu razmjenu podataka i potiče razvoj na nacionalnoj razini. Njihova koordinacija u skladu s ovom Uredbom omogućuje najbolji potencijal za iskorištavanje sinergija.
- (31) U deklaraciji iz Tallinna od 6. listopada 2017. Vijeće EU-a zaključilo je da se zbog digitalnog napretka naša društva i gospodarstva mijenjaju iz temelja, dovodeći pritom u pitanje učinkovitost prethodno razvijenih politika u brojnim područjima te ulogu i funkciju javne uprave općenito. Naša je dužnost predvidjeti s time povezane izazove i upravljati njima kako bismo zadovoljili potrebe građana i poduzeća te ispunili njihova očekivanja.
- (32) Modernizacija europskih javnih uprava jedan je od ključnih prioriteta za uspješnu provedbu strategije jedinstvenog digitalnog tržišta. U evaluaciji te strategije sredinom provedbenog razdoblja naglašena je potreba za jačanjem transformacije javnih uprava i za osiguravanjem jednostavnog, pouzdanog i nesmetanog pristupa javnim uslugama za građane.

⁶⁶ U okviru tog paketa u Akcijskom planu za digitalno obrazovanje (COM(2018) 22 final) utvrđuje se niz mjera za potporu državama članicama u razvoju digitalnih vještina i kompetencija u formalnom obrazovanju.

⁶⁷ Dokument s referentnom oznakom A8-0183/2017, dostupan na:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2017-0240>

⁶⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51628
http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51628

- (33) Godišnji pregled rasta koji je Komisija objavila 2017.⁶⁹ pokazuje da kvaliteta europskih javnih uprava izravno utječe na gospodarsko okruženje te da je stoga od ključne važnosti za poticanje produktivnosti, konkurentnosti, ekonomske suradnje, rasta i zapošljavanja. Konkretno, učinkovita i transparentna javna uprava te djelotvorni pravosudni sustavi neophodni su za podupiranje gospodarskog rasta i pružanje visokokvalitetnih usluga poduzećima i građanima.
- (34) **Interoperabilnost** europskih javnih usluga odnosi se na upravu na svim razinama: na razini Unije, na nacionalnoj, na regionalnoj i na lokalnoj razini. Osim što uklanja prepreke funkcioniranju jedinstvenog tržišta, interoperabilnost olakšava uspješnu provedbu politika i nudi veliki potencijal za izbjegavanje prekograničnih elektroničkih prepreka te osigurava nastanak novih zajedničkih javnih usluga na razini Unije odnosno usklađivanje takvih usluga u razvoju. Kako bi se uklonila rascjepkanost europskih usluga te podržale temeljne slobode i operativno međusobno priznavanje u EU-u, potrebno je promicati holistički, međusektorski i prekogranični pristup interoperabilnosti na način koji jamči najveću moguću učinkovitost i agilnost u odnosu na krajnje korisnike. To znači da interoperabilnost treba razumjeti u širem smislu, uzimajući u obzir čitav niz aspekata, od tehničkih do pravnih, te obuhvaćajući elemente politike u tom području. U skladu s tim raspon aktivnosti trebao bi nadilaziti uobičajeni životni ciklus rješenja te uključivati sve elemente intervencija kojima bi se podržali svi potrebni okvirni uvjeti za održivu interoperabilnost u širem smislu.
- (35) Za posebne aktivnosti namijenjene provedbi okvira interoperabilnosti i interoperabilnosti razvijenih rješenja dodijeljena su sredstva u iznosu do 194 milijuna EUR.

U rezoluciji Europskog parlamenta od 1. lipnja 2017. o **digitalizaciji europske industrije**⁷⁰ istaknuta je važnost oslobađanja dostatnog javnog i privatnog financiranja za digitalizaciju europske industrije.

- (37) U travnju 2016. Komisija je donijela inicijativu pod nazivom Digitalizacija europske industrije kako bi osigurala „da svaka industrija u Europi, neovisno o veličini, lokaciji i sektoru, može u potpunosti iskoristiti mogućnosti koje proizlaze iz digitalnih inovacija”⁷¹.
- (38) Europski gospodarski i socijalni odbor pozdravio je Komunikaciju o digitalizaciji europske industrije i smatra da je ta komunikacija zajedno s popratnim dokumentima „prvi korak u velikom europskom programu rada koji će se provoditi u uskoj međusobnoj suradnji svih zainteresiranih javnih i privatnih strana”⁷².

Za postizanje predviđenih ciljeva možda će biti potrebno iskoristiti potencijal komplementarnih tehnologija u području umrežavanja i računalstva, kako je navedeno u Komunikaciji „Digitalizacija europske industrije”⁷³, u kojoj je „dostupnost vrhunske infrastrukture umrežavanja i oblaka” prepoznata kao osnovni element digitalizacije industrije.

- (40) Opća uredba o zaštiti podataka, koja se primjenjuje od svibnja 2018., pruža jedinstven skup pravila izravno primjenjivih u pravnim porecima država članica, čime će se

⁶⁹ COM(2016) 725 final

⁷⁰

⁷¹

⁷²

⁷³

COM(2016) 180 final: Digitalizacija europske industrije – iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta.

zajamčiti slobodan protok osobnih podataka među državama članicama EU-a i ojačati povjerenje i sigurnost pojedinaca, a to su dva nezaobilazna elementa za postizanje uistinu jedinstvenog digitalnog tržišta. Ako uključuju obradu osobnih podataka, mjere poduzete u skladu s ovim Programom trebale bi podupirati primjenu Opće uredbe o zaštiti podataka, primjerice u području umjetne inteligencije i tehnologije ulančanih blokova.

- (41) Program bi trebalo provoditi uz potpuno poštovanje međunarodnog okvira i okvira EU-a za zaštitu i provedbu intelektualnog vlasništva. Učinkovita zaštita intelektualnog vlasništva ima ključnu ulogu u području inovacija te je stoga nužna za učinkovitu provedbu Programa.
- (42) Tijela koja provode Program trebala bi se pridržavati odredaba primjenljivih na institucije Unije i nacionalnog zakonodavstva u vezi s postupanjem s osjetljivim dokumentima, posebno s osjetljivim neklasificiranim podacima i klasificiranim podacima EU-a.
- (43) Odražavajući važnost rješavanja problema povezanih s klimatskim promjenama u skladu s obvezama koje je Unija preuzela u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i UN-ovih ciljeva održivog razvoja, Program će pridonijeti općim klimatskim mjerama i dovesti do ostvarenja općeg cilja od 25 % proračunskih rashoda EU-a za potporu ciljevima u području klime⁷⁴. Relevantne mjere utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Programa i preispitati u kontekstu relevantnih evaluacija i postupaka preispitivanja.
- (44) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti za donošenje programâ rada trebalo bi dodijeliti Komisiji kako bi se ciljevi Programa ostvarili u skladu s prioritetima Unije i država članica, osiguravajući pritom dosljednost, transparentnost i kontinuitet zajedničkog djelovanja Unije i država članica. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 4. Uredbe (EU) 182/2011⁷⁵ o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije.
- (45) Programe rada potrebno je u načelu donijeti kao višegodišnje programe rada, obično svake dvije godine, ili, ako je to opravdano zbog potreba povezanih s provedbom programa, kao godišnje programe rada. Oblike financiranja i načine provedbe u skladu s ovom Uredbom trebalo bi odabrati na temelju toga u kojoj je mjeri njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove nadzora, administrativno opterećenje i očekivani rizik od nesukladnosti. To bi trebalo uključivati uzimanje u obzir korištenja paušalnih iznosa, fiksnih stopa i troškova po jedinici te financiranja koje nije povezano s troškovima kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (46) Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s izmjenama Priloga II. radi preispitivanja i/ili dopune pokazatelja. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Konkretno, kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u pripremi delegiranih

⁷⁴ COM(2018) 321 final, str. 1.

⁷⁵ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

akata, Europski parlament i Vijeće morali bi primiti sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te bi njihovi stručnjaci sustavno morali imati pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje se bave pripremom delegiranih akata.

- (47) Ova Uredba poštuje temeljna prava i načela priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, osobito ona navedena u člancima [8]., [11]., [16]., [21]., [35]., [38]. i [47]. o zaštiti osobnih podataka, slobodi izražavanja i informiranja, slobodi poslovanja, zabrani diskriminacije, zdravstvenoj skrbi, zaštiti potrošača i pravu na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje. Države članice moraju primjenjivati ovu Uredbu u skladu s tim pravima i načelima.
- (48) Treće zemlje koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene u skladu sa Sporazumom o EGP-u, kojim je predviđena provedba programâ na temelju odluke donesene u skladu s tim sporazumom. Trebalo bi uvesti posebnu odredbu u ovoj Uredbi kako bi se dodijelila potrebna prava i pristup koji je nužan odgovornom službeniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europskom revizorskom sudu kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti.
- (49) Horizontalna financijska pravila koja su donijeli Europski parlament i Vijeće u skladu s člankom 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuju se na ovu Uredbu. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima je osobito određen postupak za utvrđivanje i izvršavanje proračuna putem bespovratnih sredstava, javne nabave, nagrada i neizravnog izvršenja te su predviđene provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a odnose se i na zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama jer je poštovanje vladavine prava osnovni preduvjet za dobro financijsko upravljanje i učinkovito financiranje sredstvima EU-a.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom Uredbom uspostavlja se program Digitalna Europa („Program”).

Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja koje osigurava Europska unija i pravila za osiguravanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „operacije mješovitog financiranja” znači djelovanja financirana iz proračuna EU-a, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom 2. stavkom 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti iz proračuna EU-a i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja.
- (b) „pravni subjekt” znači bilo koja fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i koja može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i preuzimati obveze, ili subjekt bez pravne osobnosti u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe;
- (c) „treća zemlja” znači zemlja koja nije članica Unije;
- (d) „pridružena zemlja” znači treća zemlja koja je stranka sporazuma s Unijom kojim se omogućuje njezino sudjelovanje u Programu u skladu s člankom [10].; „međunarodna organizacija europskog interesa” znači međunarodna organizacija čiju većinu čine države članice ili čije je sjedište u državi članici;
- (e) „digitalnoinovacijski centar” znači pravna osoba određena ili odabrana u otvorenom i konkurentnom postupku kako bi izvršavala zadaće u okviru Programa, osobito pružanje pristupa tehnološkom stručnom znanju i sredstvima za eksperimentiranje, kao što su oprema i softverski alati za omogućivanje digitalne transformacije industrije.
- (f) „napredne digitalne vještine” jesu vještine i kompetencije potrebne za osmišljavanje, razvoj, upravljanje, uvođenje i održavanje tehnologija koje se podupiru ovom Uredbom.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći je cilj Programa sljedeći: podupirati digitalnu transformaciju europskoga gospodarstva i društva te usmjeriti njezine koristi prema europskim građanima i poduzećima. Programom će se:
 - (a) ojačati europski kapaciteti u ključnim područjima digitalne tehnologije putem sveobuhvatne primjene,
 - (b) povećati njihovo širenje i prihvaćanje u područjima od javnog interesa i u privatnom sektoru.
2. Program će imati pet posebnih ciljeva:
 - (a) Posebni cilj br. 1: Računalstvo visokih performansi
 - (b) Posebni cilj br. 2: Umjetna inteligencija
 - (c) Posebni cilj br. 3: Kibersigurnost i povjerenje
 - (d) Posebni cilj br. 4: Napredne digitalne vještine
 - (e) Posebni cilj br. 5: Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

Članak 4.

Računalstvo visokih performansi

Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja br. 1 Računalstvo visokih performansi nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:

- (a) uvođenje, koordinacija na razini Unije i rad integriranih visokokvalitetnih eksaskalarnih⁷⁶ superračunala i podatkovne infrastrukture u Uniji koji moraju biti dostupni na nekomercijalnoj osnovi javnim i privatnim korisnicima te za potrebe istraživanja financiranih javnim sredstvima;
- (b) uvođenje tehnologije odmah spremne za uporabu / operativne tehnologije koja je rezultat istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog Unijina ekosustava računalstva visokih performansi, što obuhvaća sve segmente znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca, uključujući hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i digitalne vještine;
- (c) uvođenje i rad post-eksaskalarne⁷⁷ infrastrukture, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva i razvoj nove istraživačke infrastrukture za računalnu znanost.

⁷⁶ Milijarde milijardi operacija s pomičnim zarezom u sekundi

⁷⁷ Tisuću puta brža od eksaskalarne

Članak 5.

Umjetna inteligencija

Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja br. 2 Umjetna inteligencija nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:

- (a) izgradnja i jačanje ključnih kapaciteta umjetne inteligencije u Uniji, uključujući podatkovne resurse i biblioteke algoritama u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka;
- (b) osiguravanje pristupa tim kapacitetima za sva poduzeća i javne uprave;
- (c) jačanje i umrežavanje postojećih sredstava za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njom u državama članicama;

Članak 6.

Kybersigurnost i povjerenje

Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja br. 3 Kybersigurnost i povjerenje nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:

- (a) pružanje potpore, zajedno s državama članicama, javnoj nabavi napredne opreme, alata i podatkovne infrastrukture za kybersigurnost potpuno u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka;
- (b) potpora najboljoj uporabi europskog znanja, kapaciteta i vještina povezanih s kybersigurnošću;
- (c) osiguravanje širokog uvođenja najnovijih rješenja za kybersigurnost u cijelom gospodarstvu;
- (d) jačanje kapaciteta država članica i privatnog sektora kako bi im se pomoglo uskladiti s Direktivom (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije⁷⁸.

Članak 7.

Napredne digitalne vještine

Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja br. 4 Napredne digitalne vještine podupire se razvoj naprednih digitalnih vještina u područjima koja se podupiru ovim programom i time pridonosi povećanju europske kadrovske baze, poticanju veće profesionalnosti, osobito u pogledu računalstva visokih performansi, analitike velikih podataka, kybersigurnosti, tehnologija distribuirane glavne knjige, robotike i umjetne inteligencije. Financijskom intervencijom nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:

- (a) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi dugotrajnog osposobljavanja i tečajeva za studente, IT profesionalce i radnu snagu;

⁷⁸

SL L 194, 19.7.2016., str. 1.–30.

- (b) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi kratkotrajnog osposobljavanja i tečajeva za poduzetnike, voditelje malih poduzeća i radnu snagu;
- (c) pružanje potpore za osposobljavanje na radnom mjestu i pripravnštvo za studente, mlade poduzetnike i osobe s visokoškolskom diplomom.

Članak 8.

Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja br. 5 Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost moraju se postići sljedeći operativni ciljevi:

- (a) osiguravanje da javni sektor i područja od javnog interesa, kao što su zdravlje i skrb, obrazovanje, pravosuđe, promet, energetika, okoliš, kulturni i kreativni sektori, mogu upotrebljavati najnovije digitalne tehnologije, osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost te imati pristup njima;
- (b) uvođenje, rad i održavanje transeuropskih interoperabilnih infrastruktura za digitalne usluge (uključujući povezane usluge) kao nadopuna nacionalnim i regionalnim aktivnostima;
- (c) olakšavanje razvoja, ažuriranja i uporabe rješenja i okvira od strane europskih javnih uprava, poduzeća i građana, uključujući ponovnu uporabu interoperabilnih rješenja i okvira;
- (d) pružanje pristupa za javne uprave testiranju i pokusnom izvođenju digitalnih tehnologija, uključujući njihovu prekograničnu uporabu;
- (e) podupiranje prihvaćanja naprednih digitalnih i povezanih tehnologija, uključujući osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju, kibersigurnost i buduće nove tehnologije od strane industrije Unije, konkretno MSP-ova;
- (f) podupiranje osmišljavanja, testiranja, provedbe i uvođenja interoperabilnih digitalnih rješenja za javne usluge na razini EU-a isporučene preko platforme s ponovno upotrebljivim rješenjima utemeljenima na podacima, poticanje inovacija i uspostava zajedničkih okvira kako bi se omogućio puni potencijal usluga javnih uprava za europske građane i poduzeća;
- (g) osiguravanje kontinuiranog kapaciteta na razini Unije za promatranje i analizu digitalnih trendova koji se brzo mijenjaju te prilagodbu njima, kao i dijeljenje i uključivanje najboljih praksi;
- (h) podupiranje suradnje usmjerene na postizanje europskog ekosustava za pouzdane infrastrukture s pomoću usluga i aplikacija distribuirane glavne knjige, uključujući potporu za interoperabilnost i standardizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija EU-a;
- (i) nadogradnja i jačanje mreže digitalnoinovacijskih centara.

Članak 9.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi 9 194 000 000 EUR u tekućim cijenama.

2. Indikativna raspodjela navedenog iznosa jest sljedeća:
 - (a) do 2 698 240 000 EUR za posebni cilj br. 1, Računalstvo visokih performansi
 - (b) do 2 498 369 000 EUR za posebni cilj br. 2, Umjetna inteligencija
 - (c) do 1 998 696 000 EUR za posebni cilj br. 3, Kibersigurnost i povjerenje
 - (d) do 699 543 000 EUR za posebni cilj br. 4, Napredne digitalne vještine
 - (e) do 1 299 152 000 EUR za posebni cilj br. 5, Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost
3. Iznos naveden u stavku 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informacijske sustave.
4. Proračunske obveze za djelovanja koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
5. Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. Ako je moguće, ta će se sredstva upotrebljavati u korist predmetne države članice.
6. Ne dovodeći u pitanje Financijsku uredbu, rashodi za djelovanja koji proizlaze iz projekata uključenih u prvi program rada mogu biti prihvatljivi od 1. siječnja 2021.

Članak 10.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren:

1. članicama Europskog udruženja za slobodnu trgovinu koje su članice Europskog gospodarskog prostora, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;
2. zemljama pristupnicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima u skladu s općim načelima i općim uvjetima njihova sudjelovanja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
3. zemljama na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
4. trećim zemljama u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem Unijinu programu ako se tim sporazumom
 - jamči pravedna ravnoteža u smislu doprinosa te treće zemlje i koristi koje ostvaruje sudjelovanjem u programima Unije,

- utvrđuju uvjeti sudjelovanja u programima, uključujući obračun financijskih doprinosa pojedinačnim programima i administrativnih troškova tih programa. Ti se doprinosi smatraju namjenskim prihodom u skladu s člankom [21. stavkom 5]. [nove Financijske uredbe];
- trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za odlučivanje o programu,
- jamči da Unija ima pravo osigurati dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Članak 11.

Međunarodna suradnja

1. Unija može surađivati s trećim zemljama navedenima u članku 10., s ostalim trećim zemljama i s međunarodnim organizacijama ili tijelima osnovanima u tim zemljama, a osobito u okviru Euromediterranskog partnerstva i Istočnog partnerstva, te sa susjednim zemljama, posebno zemljama zapadnog Balkana i zemljama crnomorske regije. Ne dovodeći u pitanje članak [19]., povezani troškovi nisu pokriveni programom.
2. Suradnja s trećim zemljama i organizacijama spomenutima u stavku 1. u okviru posebnog cilja br. 3 Kibersigurnost i povjerenje podliježe članku [12].

Članak 12.

Sigurnost

3. Djelovanja provedena u okviru Programa u skladu su s primjenjivim sigurnosnim propisima, a osobito zaštita povjerljivih informacija od neovlaštenog razotkrivanja, uključujući sukladnost s relevantnim nacionalnim pravom i pravom Unije. U slučaju djelovanja koja se provode izvan Unije nužno je da je, uz sukladnost s navedenim zahtjevima, sklopljen sigurnosni sporazum između Unije i treće zemlje u kojoj se aktivnost provodi.
4. Prema potrebi, prijedlozi i ponude uključuju samoprocjenu sigurnosti u kojoj se navode svi sigurnosni problemi i detalji o tome kako će se pristupiti rješavanju tih problema kako bi se uskladilo s relevantnim nacionalnim propisima i propisima Unije.
5. Prema potrebi, Komisija ili tijelo za financiranje provodi sigurnosnu provjeru prijedloga sa sigurnosnim problemima.
6. Prema potrebi, djelovanja su usklađena s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444/EZ⁷⁹ i njezinim provedbenim pravilima.
7. Programom rada može se predvidjeti i da sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama i pravnih subjekata s poslovnim nastanom u EU-u, ali pod kontrolom iz trećih zemalja u svim ili nekim djelovanjima u okviru posebnog cilja br. 3 nije prihvatljivo zbog sigurnosnih razloga. U takvim slučajevima pozivi na podnošenje prijedloga i pozivi na podnošenje ponuda ograničeni su na

⁷⁹

Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

subjekte s poslovnim nastanom u državama članicama ili za koje se smatra da ondje imaju poslovni nastan te na one koji su pod kontrolom država članica i/ili državljana država članica.

Članak 13.

Sinergijski učinci s drugim Unijinim programima

1. Provedba Programa osmišljena je tako da omogućuje sinergiju, kako je detaljnije opisano u Prilogu III., s drugim Unijinim programima financiranja, osobito putem režima za komplementarno financiranje iz programa EU-a gdje to dozvoljavaju načini upravljanja; bilo jedno nakon drugoga, na izmjenjujući način ili putem kombinacije sredstava, uključujući za zajedničko financiranje djelovanja.
2. Uspostavljaju se prikladni mehanizmi koordinacije među relevantnim tijelima i odgovarajući alati za praćenje kako bi se sustavno omogućila sinergija između Programa i svih relevantnih financijskih instrumenata EU-a. Režimi pridonose izbjegavanju dupliciranja i maksimalnom povećanju učinka rashoda.

Članak 14.

Provedba i oblici financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima navedenima u članku 62. stavku 1. točki (c) i članku 58. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe osobito za posebne ciljeve br. 1 i 3. Tijela za financiranje mogu odstupiti od pravila za sudjelovanje i širenje utvrđenih u ovoj Uredbi samo ako je to predviđeno u osnovnom aktu kojim se osniva tijelo za financiranje i/ili mu se povjeravaju zadaće provedbe proračuna, za tijela za financiranje na temelju članka 62. stavka 1. točke (c) podtočaka ii., iii. ili v. Financijske uredbe, ako je to predviđeno u sporazumu o doprinosima i njihove posebne operativne potrebe ili priroda djelovanja to zahtijevaju.
2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, prije svega uključujući javnu nabavu kao primarni oblik i nagrade. Njime se može omogućiti financiranje i u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.
3. Doprinosi za mehanizam uzajamnog osiguranja mogu pokrivati rizik povezan s povratom sredstava koje primatelji duguju i koji se smatra dovoljnim jamstvom na temelju Financijske uredbe. Primjenjuju se odredbe utvrđene u [članku X.] Uredbe XXX [nasljednica Uredbe o jamstvenom fondu].

Članak 15.

Europska partnerstva

Program se može provoditi putem europskih partnerstava. To naročito može uključivati doprinose postojećim ili novim javno-privatnim partnerstvima u obliku zajedničkih poduzeća osnovanih na temelju članka 187. UFEU-a. Za te doprinose primjenjuju se odredbe povezane s europskim partnerstvima na temelju [Uredbe o Obzoru Europa, upućivanje će se dodati].

Članak 16.

Digitalnoinovacijski centri

1. Tijekom prve godine provedbe Programa uspostavlja se početna mreža digitalnoinovacijskih centara.
2. Za potrebe uspostave mreže iz stavka 1. svaka država članica imenuje subjekte kandidate s pomoću otvorenog i konkurentnog postupka na temelju sljedećih kriterija:
 - (a) odgovarajućih kompetencija povezanih s funkcijama digitalnoinovacijskih centara;
 - (b) odgovarajućeg upravljačkog kapaciteta, osoblja i infrastrukture;
 - (c) operativnih i pravnih sredstava za primjenu administrativnih, ugovornih i financijskih pravila upravljanja koja su utvrđena na razini Unije;
 - (d) odgovarajućih financijskih jamstava, koja po mogućnosti izdaje javno tijelo, koja odgovaraju razini sredstava Unije kojima će upravljati.
3. Komisija donosi odluku o odabiru subjekata koji čine početnu mrežu. Te subjekte Komisija odabire među subjektima kandidatima koje su države članice odredile na temelju kriterija navedenih u stavku 2. i sljedećih dodatnih kriterija:
 - (a) sredstava dostupnih za financiranje početne mreže;
 - (b) potrebe da se početnom mrežom osigura pokrivenost potreba industrije i područja od javnog interesa te sveobuhvatna i uravnotežena zemljopisna pokrivenost.
4. Dodatni digitalnoinovacijski centri odabiru se na temelju otvorenog i konkurentnog postupka na način kojim se osigurava najveća geografska pokrivenost širom Europe. Broj subjekata u mreži mora biti proporcionalan broju stanovnika određene države članice te mora postojati najmanje jedan digitalnoinovacijski centar po državi članici. Kako bi se pristupilo rješavanju specifičnih ograničenja s kojima se suočavaju najudaljenije regije EU-a, mogu se imenovati posebna tijela za odgovaranje na njihove potrebe.
5. Digitalnoinovacijski centri mogu primiti financijska sredstva u obliku bespovratnih sredstava.
6. Digitalnoinovacijski centri koji primaju financijska sredstva uključeni su u provedbu Programa kako bi:
 - (a) pružali usluge digitalne transformacije, uključujući sredstva za testiranje i eksperimentiranje, usmjerene na MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, i u sektorima koji sporo prihvaćaju digitalne i povezane tehnologije;
 - (b) prenosili stručno znanje i iskustva između regija, osobito umrežavanjem MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s poslovnim nastanom u jednoj regiji s digitalnoinovacijskim centrima s poslovnim nastanom u drugim regijama koji su najprimjereniji za pružanje relevantnih usluga;
 - (c) pružali tematske usluge, uključujući usluge povezane s umjetnom inteligencijom, računalstvom visokih performansi te kibersigurnošću i povjerenjem upravama, organizacijama javnog sektora, MSP-ovima i

poduzećima srednje tržišne kapitalizacije. Pojedinačni digitalnoinovacijski centri mogu se specijalizirati za posebne tematske usluge i ne moraju pružati sve tematske usluge navedene u ovom stavku;

- (d) pružali financijsku potporu trećim stranama u okviru posebnog cilja br. 4 Napredne digitalne vještine.

POGLAVLJE II.

PRIHVATLJIVOST

Članak 17.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se pridonosi ostvarenju ciljeva navedenih u članku [3]. i člancima od [4]. do [8]. prihvatljiva su za financiranje.
2. Kriteriji prihvatljivosti djelovanja utvrđeni su u programima rada.

Članak 18.

Prihvatljivi subjekti

1. Uz kriterije utvrđene u članku 197. Financijske uredbe, primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavcima od 2. do 4.:
2. Prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) pravni subjekti s poslovnim nastanom u:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području s njom povezanima
 - ii. trećim zemljama pridruženima Programu;
 - (b) svaki pravni subjekt osnovan u skladu s pravom Unije ili svaka međunarodna organizacija.
3. Pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu iznimno su prihvatljivi za sudjelovanje u posebnim djelovanjima ako je to nužno radi ostvarenja ciljeva Programa.
4. Fizičke osobe nisu prihvatljive, osim za bespovratna sredstva dodijeljena u okviru Posebnog cilja br. 4 Napredne digitalne vještine.
5. Programom rada može se predvidjeti da je sudjelovanje ograničeno samo na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama ili na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama i određenim pridruženim ili drugim trećim zemljama zbog sigurnosnih razloga ili na djelovanja koja su izravno povezana sa strateškom autonomijom EU-a.
6. Pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu trebali bi u načelu snositi troškove svojeg sudjelovanja.

POGLAVLJE III.

BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 19.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 20.

Kriteriji za dodjelu

1. Kriteriji za dodjelu definiraju se u programima rada i pozivima na podnošenje prijedloga, uzimajući u obzir barem sljedeće elemente:
 - (a) zrelost djelovanja u razvoju projekta;
 - (b) pouzdanost predloženog plana provedbe;
 - (c) poticajni učinak potpore Unije javnim i privatnim ulaganjima, ako je primjenjivo;
 - (d) potrebu za prevladavanjem financijskih prepreka poput manjka tržišnog financiranja;
 - (e) ako je primjenjivo, gospodarski i društveni utjecaj, utjecaj na klimu i okoliš te dostupnost;
 - (f) ako je primjenjivo, transeuropsku dimenziju;
 - (g) ako je primjenjivo, uravnoteženu geografsku raspodjelu u cijeloj Uniji, uključujući najudaljenije regije;
 - (h) ako je primjenjivo, prisutnost plana za dugoročnu održivost.

POGLAVLJE IV.

OPERACIJE MJEŠOVITOG FINANCIRANJA I DRUGO KOMBINIRANO FINANCIRANJE

Članak 21.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja donesene na temelju ovog Programa provode se u skladu s [Uredbom o fondu InvestEU] i glavom X. Financijske uredbe.

Članak 22.

Kumulativno, komplementarno i kombinirano financiranje

1. Za djelovanje za koje je dobiven doprinos iz drugog programa Unije može se dobiti doprinos i iz Programa, uz uvjet da ne pokrivaju iste troškove. Pravila svakog programa Unije koji doprinosi primjenjuju se na njegov odgovarajući doprinos djelovanju. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja, a potpora iz različitih programa Unije može se izračunati na proporcionalnoj osnovi u skladu s dokumentima u kojima se utvrđuju uvjeti za potporu.
2. Djelovanja kojima je dodijeljena oznaka izvrsnosti ili koja su u skladu sa sljedećim kumulativnim i usporedivim uvjetima:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima kvalitete tog poziva na podnošenje prijedloga;
 - (c) ne smiju se financirati u okviru tog poziva na podnošenje prijedloga zbog proračunskih ograničenja.

mogu primati potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj, iz Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda+ ili Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, u skladu s člankom [67]. stavkom 5. Uredbe (EU) XX [Uredba o zajedničkim odredbama] i člankom [8]. Uredbe (EU) XX [Financiranje, upravljanje i nadzor zajedničke poljoprivredne politike], pod uvjetom da su takva djelovanja u skladu s ciljevima predmetnog programa. Primjenjuju se pravila fonda putem kojeg se pruža potpora.

POGLAVLJE V.

PROGRAMIRANJE, PRAĆENJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 23.

Programi rada

1. Program se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe.
2. Ti programi rada donose se kao višegodišnji programi za cijeli Program. Ako je to opravdano posebnim potrebama provedbe, mogu se donijeti i kao godišnji programi koji obuhvaćaju jedan ili više posebnih ciljeva.
3. Prvi višegodišnji program rada usredotočen je na aktivnosti utvrđene u Prilogu i njime se osigurava da se djelovanjima koja se njime podupiru ne istiskuje privatno financiranje. Naknadni programi rada mogu uključivati aktivnosti koje nisu utvrđene u Prilogu pod uvjetom da su u skladu s ciljevima ove Uredbe, kako je utvrđeno u člancima [4.–8].
4. U programima rada navodi se, prema potrebi, cjelokupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.

Članak 24.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za praćenje provedbe i napretka Programa u ostvarivanju općih i posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u prilogu II.
2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarivanju ciljeva, Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 27. radi izmjena Priloga II. kako bi se revidirali ili dopunili pokazatelji ako je to potrebno i kako bi se ova Uredba dopunila odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe programa i rezultati prikupljaju djelotvorno, učinkovito i pravodobno. U tom cilju uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za korisnike sredstava Unije i države članice.
4. Službeni statistički podaci EU-a kao što su redovita statistička istraživanja o IKT-u moraju se maksimalno iskoristiti. Nacionalni zavodi za statistiku konzultiraju se i uključuju zajedno s Eurostatom u početno osmišljavanje i kasniji razvoj statističkih pokazatelja koji se upotrebljavaju za praćenje provedbe programa i napredak postignut u pogledu digitalne transformacije.

Članak 25.

Evaluacija

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja.
2. Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa.
3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku [1]. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.
4. Evaluacijskim sustavom za izvješćivanje osigurat će se da korisnici sredstava Unije podatke za evaluaciju programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno, pravodobno i na odgovarajućoj razini detalja.
5. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 26.

Revizije

1. Revizije uporabe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i oni koje institucije ili tijela Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo u skladu s člankom 127. Financijske uredbe.

2. Kontrolnim sustavom osigurat će se odgovarajuća ravnoteža između povjerenja i kontrole, uzimajući u obzir administrativne troškove i druge troškove kontrola na svim razinama.
3. Revizija rashoda provodi se dosljedno i u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.
4. Kao dio kontrolnog sustava strategija revizije može se temeljiti na financijskoj reviziji reprezentativnog uzorka rashoda. Taj se reprezentativni uzorak dopunjuje odabirom koji se temelji na procjeni rizika povezanih s rashodima.
5. Djelovanja za koja se prima kumulativno financiranje iz različitih programa Unije revidiraju se samo jednom, pri čemu se obuhvaćaju svi uključeni programi i njihova primjenjiva pravila.

Članak 27.

Postupak delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 24. dodjeljuje se Komisiji s trajanjem do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 24. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 24. stupa na snagu ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 28.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u programu odlukom na temelju međunarodnog sporazuma ili na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja mora dodijeliti potrebna prava i pristup koji je nužan odgovornom službeniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF) i Europskom revizorskom sudu kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti. U slučaju OLAF-a takva prava uključuju pravo provođenja istraga, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta predviđene Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013

Europskog parlamenta i Vijeća o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF).

POGLAVLJE VI.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Informiranje, komunikacija, promidžba, potpora politici i širenje

1. Korisnici sredstava Unije priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i proporcionalne ciljne informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti obavješćivanja i priopćivanja u pogledu Programa, djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također pridonose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku [3].
3. Programom se pruža potpora razvoju politika, informiranju, podizanju svijesti i širenju aktivnosti te promicanju suradnje i razmjene iskustava u područjima navedenima u člancima od 4. do 8.

Članak 30.

Stavljanje izvan snage

1. Odluka (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 31.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu predmetnih djelovanja do njihova zaključenja, na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁸⁰ i na temelju Odluke (EU) 2015/2240⁸¹, koje se nastavljaju primjenjivati na predmetna djelovanja do njihova zaključenja.

⁸⁰ Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

⁸¹ ODLUKA (EU) 2015/2240 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora.

2. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 i na temelju Odluke (EU) 2015/2240⁸².
3. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova iz članka [9. stavka 4.] kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 32.

Stupanje na snagu

4. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*

⁸² ODLUKA (EU) 2015/2240 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora.

Radni dokument za pripremu osnovnih akata nakon 2020.

Zakonodavni financijski izvještaj

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 1.1. Naslov prijedloga/inicijative
- 1.2. Predmetna područja politike (*klaster programa*)
- 1.3. Vrsta prijedloga/inicijative
- 1.4. Osnova prijedloga/inicijative
- 1.5. Trajanje i financijski učinak
- 1.6. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja
- 2.2. Sustav upravljanja i kontrole
- 2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINACIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak
- 3.2. Procijenjeni učinak na rashode
 - 3.2.1. *Sažetak procijenjenog učinka na rashode*
 - 3.2.2. *Procijenjeni učinak na administrativna odobrena sredstva*
 - 3.2.3. *Doprinos trećih strana*
- 3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Uredba o uspostavi programa Digitalna Europa

1.2. Predmetna područja politike (*klaster programa*)

Europska strateška ulaganja

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta / pripremnog djelovanja⁸³

produženje postojećeg djelovanja

spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Osnova prijedloga/inicijative

1.4.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Cilj je da program postane operativan odmah od njegova početka 2021.

U pogledu načina provedbe programa predlaže se uporaba i izravnog i neizravnog upravljanja.

Kad je riječ o izravnom upravljanju, predviđeno je pokretanje prvih poziva krajem 2020. Moguće delegiranje izvršnoj agenciji ovisit će o ishodu analize troškova i koristi te povezanih odluka koje treba donijeti.

1.4.2. *Dodana vrijednost angažmana Unije (može proizlaziti iz raznih čimbenika, npr. bolje koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke, „dodana vrijednost angažmana Unije” vrijednost je intervencije Unije koja je dodana vrijednosti koju bi države članice inače ostvarile svojim zasebnim djelovanjima.*

Predloženi program Digitalna Europa obuhvaća područja u kojima ulaganja EU-a imaju jasnu dodanu vrijednost na temelju tri kriterija:

– područja u kojima je financiranje toliko znatno da nijedna država članica ne može to pravodobno učiniti sama

– područja u kojima je potrebno objediniti resurse (računalna snaga, stručno znanje o podacima) koji su raspršeni širom Europe i

– područja u kojima je važna interoperabilnost

Vodeće načelo prijedloga jest dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a. Sada postoji jasna politička volja da se zajednički pristupi rješavanju problema koji su

⁸³

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

prije bili domaći. EU je stoga u jedinstvenom položaju za planiranje, zajedničko financiranje i koordinaciju djelovanja u rasponu u kojem se može odgovoriti na te izazove i osigurati da građani i poduzeća u svim državama članicama u potpunosti iskoriste prednosti novih digitalnih tehnologija. Multilateralnim koordiniranim djelovanjem može se izbjeći dupliciranje, iskoristiti sinergije povezivanjem financiranja s okvirnim uvjetima, zaštititi interoperabilnost te izbjeći nedostaci ili veliki geografski digitalni jaz. S obzirom na hitnost situacije i opseg potrebnih ulaganja, postoje snažni argumenti za intervenciju EU-a.

1.4.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Postojeći programi obuhvaćaju važne aspekte povezane s digitalnom transformacijom gospodarstva i društva: i. potporu istraživanju i inovacijama u području tehnologija i aplikacija sljedeće generacije, ii. potporu projektima digitalne infrastrukture u okviru CEF-a, gdje je iskustvo u trenutačnom VFO-u pokazalo da taj program najbolje odgovara fizičkoj povezivosti, iii. potporu za medije u okviru programa Kreativna Europa i iv. potporu za digitalne tehnologije u regijama EU-a putem ESIF-a. To su sve važna ulaganja i trebaju se nastaviti u sljedećem VFO-u. Međutim ona nisu dostatna. Trenutačno ne postoji program kojim bi se EU-u u cjelini omogućilo da djeluje kao prvi pokretač u stjecanju zajedničkih digitalnih kapaciteta u ključnim područjima kojima se podupiru rast, radna mjesta i održivost visokokvalitetnih javnih usluga, odnosno u naprednom računalstvu i podacima, kibersigurnosti i umjetnoj inteligenciji.

1.4.4. *Usklađenost i moguća sinergija s ostalim odgovarajućim instrumentima*

Program Digitalna Europa komplementaran je i ostvaruje sinergiju s brojnim predloženim instrumentima u VFO-u za razdoblje nakon 2020., konkretno sa sljedećima: Obzor Europa, Instrument za povezivanje Europe (CEF2), Fond za vrijednosti EU-a, Kreativna Europa (uključujući potprogram Media), fond InvestEU, COSME, EFRR, Europski socijalni fond + (uključujući Inicijativu za zapošljavanje mladih i osnovne digitalne vještine), Erasmus +, Europski fond za prilagodbu globalizaciji (osnovne i napredne digitalne vještine), Fond za upravljanje unutarnjim granicama, Okoliš i klimatska politika (uključujući energetska učinkovitost) te Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj.

Sinergija među programima učinit će ulaganja djelotvornijima i građanima pružiti bolju vrijednost. Pojačat će učinak digitalnih ulaganja na razini EU-a na terenu, dok će nacionalna i regionalna digitalna ulaganja moći bolje nadopuniti program EU-a.

Povećanjem utjecaja i učinkovitosti javnih sredstava putem praktičnih veza među različitim programima EU će odgovoriti na digitalne izazove na ciljan i pojednostavnjen način, otvaranjem više radnih mjesta, povećanjem rasta i poboljšanjem konkurentnosti. U provedbi Programa pozornost će se posvetiti očuvanju tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

1.5. Trajanje i financijski učinak

Ograničeno trajanje

- na snazi od 2021. do 2027.
- financijski učinak od 2021. do 2027. za odobrena sredstva za preuzete obveze i od 2021. do 2031. za odobrena sredstva za plaćanje.

Neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG,
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.6. Predviđeni načini upravljanja⁸⁴

Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije;
- putem izvršnih agencija

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile;
 - međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti);
 - EIB-u i Europskom investicijskom fondu;
 - tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe;
 - tijelima javnog prava;
 - tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva;
 - tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva;
 - osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.
- *Ako je označeno više načina upravljanja, pojedinosti navesti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

Program će izravno provoditi Komisija i/ili postojeća izvršna agencija ovisno o ishodu buduće analize troškova i koristi ili će se provoditi neizravno s odgovarajućim subjektima ili tijelima iz čl. 70. i 71. Financijske uredbe.

Za potrebe ovog zakonodavnog financijskog izvještaja pretpostavlja se izravno upravljanje kako bi se izvele najrazumnije projekcije.

⁸⁴

Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI) uspostavljen je kao referentni instrument za mjerenje napretka digitalizacije u EU-u. Instrument DESI temelji se na nizu pokazatelja koji su izvedeni iz stroge statističke analize. Podaci će se prikupljati i iz drugih izvora, uključujući posebne ankete.

Pokazatelji rezultata i učinka definirani su u vezi s glavnim područjima programa (računalstvo visokih performansi, umjetna inteligencija, kibersigurnost, napredne digitalne vještine, uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost).

Povratne informacije iz godišnjeg praćenja omogućit će prilagodbu upravljanja programom i njegove strukture ovisno o dobivenim rezultatima. Postojeći pokazatelji mogu se uzeti iz godišnjih anketa o IKT-u te iz ankete o radnoj snazi. Mogu se provesti posebne ankete. Prikupljanje podataka iz DESI-ja bit će dopunjeno informacijama prikupljenima iz samog programa.

Režimi *ex-post* evaluacije temeljit će se u mjeri u kojoj je to moguće na protučinjeničnim tehnikama evaluacije utjecaja. Planira se evaluacija na sredini razdoblja i na kraju razdoblja, koja će biti provedena na razini stupa i programa.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Načini upravljanja

Program će se provoditi izravno kako je predviđeno Financijskom uredbom ili neizravno s odgovarajućim subjektima ili tijelima iz članka 58. stavka 1. točke (c) [novi članak 62. stavak 1. točka (c)] Financijske uredbe. Načinima provedbe bit će potrebno osigurati da se zajednička ulaganja s državama članicama postignu na najfleksibilniji način.

Instrumenti financiranja

Program će se provoditi na temelju skupa dostupnih instrumenata koje omogućuje Financijska uredba, uzimajući u obzir stvarne potrebe politike, potrebu za maksimalnom fleksibilnosti tijekom cijelog programa i kontrolom isplativosti uz osiguravanje postizanja ciljeva te kako bi se izbjeglo narušavanje tržišta:

Za razliku od drugih zemalja svijeta države članice EU-a dosad nisu u velikoj mjeri upotrebljavale instrumente javne nabave u područjima kao što su računalstvo visokih performansi ili kibersigurnost. Više javne nabave država članica omogućilo bi Europi da iskoristi povećanje učinkovitosti i kompenzira nedostatak koordinacije u sustavima javne nabave. Programom će se potaknuti kritična masa za javnu nabavu, čime se postiže bolja vrijednost za novac u nabavi. Njime će se osigurati i čvršća veza s lancem opskrbe u području tehnologije kako bi se zajamčilo da nacionalni dobavljači zadrže vodeći položaj u području tehnološkog napretka.

U programu će se upotrebljavati bespovratna sredstva u skladu s odredbama u Financijskoj uredbi.

Uporaba financijskih instrumenata predviđena je osobito u pogledu postizanja ciljeva povezanih s digitalizacijom privatnog sektora / umjetnom inteligencijom. Financijski instrumenti za umjetnu inteligenciju ostvarili bi se uporabom proračunskog jamstva koje će se predložiti u okviru fonda InvestEU.

Programom će se predvidjeti mješovito financiranje kako bi se među ostalim omogućilo pružanje bespovratnih sredstava u kombinaciji s financijskim instrumentima.

Strategije kontrole

U strategijama kontrole uzet će se u obzir rizik odgovarajućeg mehanizma provedbe i alata za financiranje.

Konkretno, predviđeni ugovori o javnoj nabavi inovacija, koji će obuhvaćati osobito visoke iznose, zahtijevat će namjensku strategiju kontrole.

Za bespovratna sredstva strategija kontrole bit će uspostavljena na odgovarajući način i usredotočena na tri ključne faze provedbe bespovratnih sredstava, u skladu s Financijskom uredbom:

- organizaciju poziva i odabir prijedloga koji odgovaraju ciljevima politike programa,
- operativne kontrole, kontrole praćenja i *ex-ante* kontrole koje obuhvaćaju provedbu projekta, javnu nabavu, prefinansiranje, privremena i završna plaćanja, upravljanje jamstvima,
- *ex-post* kontrole projekata i plaćanja.

Očekuje se da će se tom strategijom kontrole ostvariti uspješnost u skladu s metrikom koja je uočena u prvom razdoblju programa:

- ~100 % izvršenja obveza i odobrenih sredstava za plaćanje;
- ~100 % korisnika obaviješteno na vrijeme; više od 95 % bespovratnih sredstava potpisano na vrijeme;
- ~100 % plaćanja provedeno na vrijeme;
- stopa preostalih pogrešaka gotovo ispod praga značajnosti od 2 %.

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i sustavima unutarnje kontrole uspostavljenima radi smanjivanja tih rizika

Utvrđeni su sljedeći rizici:

- kašnjenja uspostave namjenskih provedbenih struktura,
- kašnjenja u provedbi projekata,
- moguće greške ili loše upravljanje / zlouporaba sredstava EU-a.

U provedbi programa prednost će se, gdje je to moguće, dati alatima za provedbu bespovratnih sredstava koji su manje podložni pogreškama, uključujući npr. paušalne iznose.

Ključne kontrolne funkcije predviđene za program uključuju fokusiranje na ciljeve politike istovremeno uzimajući u obzir ciljeve unutarnje kontrole (zakonitost i pravilnost, učinkovitost kontrole i isplativost). Njihov će cilj biti osiguravanje

uključenosti svih dionika, odgovarajuće proračunske fleksibilnosti i dosljednih *ex-ante* i *ex-post* kontrola te se mogu razlikovati prema riziku.

Kontrole će podupirati godišnja procjena rizika „odozdo prema gore”, sustavna procjena kontrolnog okvira, odgovarajuće prijavljivanje odstupanja (iznimka i registar nesukladnosti) te korektivna djelovanja poduzeta s obzirom na preporuke Službe za unutarnju reviziju, Europskog revizorskog suda ili tijela nadležnog za davanje razrješnice.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Troškovi i koristi kontrola

Ukupni troškovi kontrola, uključujući trošak na razini Komisije, izvršne agencije i provedbenih tijela, procjenjuje se na oko 3,55 % operativnih odobrenih sredstava za plaćanje na razini programa.

Pod pretpostavkom da bi Komisija u potpunosti upravljala programom bez potpore izvršne agencije ili provedbenog tijela, troškovi kontrole bili bi znatno viši i iznosili bi oko 7,7 % odobrenih sredstava za plaćanje na razini programa.

Predviđene kontrole imaju za cilj osigurati Komisijin neometan i učinkovit nadzor provedbenih tijela te osigurati potreban stupanj jamstva na razini Komisije.

Koristi kontrola jesu sljedeće:

- izbjegavanje odabira lošijih ili neodgovarajućih prijedloga,
- optimiziranje planiranja i uporabe sredstava EU-a kako bi se sačuvala dodana vrijednost EU-a,
- osiguravanje kvalitete sporazumâ o dodjeli bespovratnih sredstava, izbjegavanje pogrešaka pri utvrđivanju pravnih subjekata, osiguravanje ispravnog izračuna doprinosa EU-a i prihvaćanja potrebnih jamstava za ispravne operacije bespovratnih sredstava,
- otkrivanje neprihvatljivih troškova u fazi plaćanja.
- otkrivanje pogrešaka koje utječu na zakonitost i pravilnost operacija u fazi revizije.

Nadalje, izvodit će se *ex-ante* procjene rizika i upotrebljavat će se mehanizmi nižeg rizika kao što su paušalni iznosi, standardizirani troškovi i/ili standardni obrasci projekta.

Procijenjena stopa pogreške

Cilj je zadržati stopu preostale pogreške ispod praga od 2 % za cijeli program te istodobno ograničiti opterećenje u pogledu kontrole za korisnike kako bi se postigla prava ravnoteža između cilja zakonitosti i pravilnosti i drugih ciljeva kao što su privlačnost programa osobito za MSP-ove i troškova kontrola.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

GU CONNECT, koji predvodi provedbu programa Digitalna Europa i njegova proračuna, odlučan je boriti se protiv prijevара u svim fazama postupka upravljanja. Ta glavna uprava razvila je i primjenjuje sveobuhvatnu strategiju protiv prijevара koja obuhvaća sve glavne poslovne djelatnosti i utvrđene rizike prijevара. To uključuje poboljšanu uporabu obavještajnih podataka uz korištenje naprednih IT alata (osobito u upravljanju bespovratnim sredstvima) te kontinuirano osposobljavanje i informiranje osoblja.

Sadašnja strategija protiv prijevара te glavne uprave, koja obuhvaća upravljanje bespovratnim sredstvima, upravljanje ugovorima / javnom nabavom i neizravno upravljanje / nadzor trećih strana (agencije, zajednička poduzeća) te određeni elementi o etici i ponašanju bit će ažurirani nakon revizije Komisijine strategije protiv prijevара u 2018. Time će se obuhvatiti i svi posebni rizici za program Digitalna Europa koje treba uzeti u obzir.

Općenito, cilj cijelog kompleta predloženih kontrolnih mjera jest i postići pozitivan učinak na borbu protiv prijevара. Osim toga, treba naglasiti da su otkrivene prijevара u provedbi usporedivih programa u Komisiji bile vrlo male u odnosu na ukupne rashode; međutim, s obzirom na to da je GU CONNECT zadužen za provedbu proračuna programa Digitalna Europa, on ostaje predan borbi protiv prijevара.

Zakonodavstvom će se osigurati da službe Komisije, uključujući OLAF, mogu provoditi ključne kontrole, kao što su revizije i/ili provjere na terenu, koristeći se standardnim odredbama koje preporučuje OLAF.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslov višegodišnjeg financijskog okvira i predložene nove proračunske linije rashoda

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj Naslov...I Jedinstveno tržište, inovacije i digitalno gospodarstvo	Dif./nedif. ⁸⁵	zemalja EFTA-e ⁸⁶	zemalja kandidatkinja ⁸⁷	trećih zemalja	u smislu članka [21. stavka 2. točke (b)] Financijske uredbe
	02.06 – Program Digitalna Europa 02.01.04 Administrativni rashodi 02.06.01 Kibersigurnost 02.06.02 Računalstvo visokih performansi 02.06.03 Umjetna inteligencija 02.06.04 Vještine 02.06.05 Uvođenje 02.06.05.01 Interoperabilnost	Nedif. Dif. Dif. Dif. Dif. Dif.	DA	DA (ako je navedeno u godišnjem programu rada)	DA, ograničeno na određen i dio programa	NE

⁸⁵ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva

⁸⁶ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁸⁷ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode⁸⁸

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira:	1	Jedinstveno tržište, inovacije i digitalno gospodarstvo
--	----------	---

			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
02.06.01 Kibersigurnost ⁸⁹	Obveze	(1)	284,892	322,244	327,578	248,382	253,295	258,214	263,316		1 957,922
	Plaćanja	(2)	21,221	102,765	150,212	167,336	156,475	150,124	148,074	1 061,715	1 957,922
02.06.02 Računalstvo visokih performansi	Obveze	(1)	384,604	435,030	442,232	335,314	341,950	348,589	355,477		2 643,196
	Plaćanja	(2)	28,648	138,733	202,786	225,903	211,241	202,668	199,899	1 433,316	2 643,196
02.06.03 Umjetna inteligencija	Obveze	(1)	356,115	402,805	409,474	310,476	316,619	322,768	329,146		2 447,402
	Plaćanja	(2)	26,526	128,457	187,765	209,170	195,594	187,656	185,092	1 327,144	2 447,402
02.06.04 Vještine	Obveze	(1)	99,712	112,786	114,652	86,933	88,653	90,375	92,161		685,272
	Plaćanja	(2)	7,428	35,968	52,574	58,567	54,766	52,544	51,826	371,597	685,272
02.06.05 Uvođenje	Obveze	(1)	161,219	184,025	186,511	134,149	136,361	138,576	141,303		1 082,144
	Plaćanja	(2)	5,545	41,855	72,106	82,157	74,704	69,103	66,789	669,886	1 082,144
02.06.05.01 Interoperabilnost ⁹⁰	Obveze	(1)	23,960	25,433	26,415	27,299	28,281	29,263	29,852		190,505

⁸⁸ Iznos ukupne omotnice možda nije jednak zbroju pojedinačnih iznosa zbog zaokruživanja.

⁸⁹ Raspodjela operativnih sredstava između 5 posebnih ciljeva jest indikativna. Bit će revidirana uzimajući u obzir razvoj tehnologija, tržišta i provedbu programa.

	Plaćanja	(2)	8,249	24,942	25,532	26,612	27,005	28,477	29,459	20,229	190,505
Odobrena sredstva za poslovanje (podijeljena prema proračunskim linijama iz točke 3.1.)	Obveze	(1)	1 310,502	1 482,323	1 506,862	1 142,553	1 165,160	1 187,785	1 211,256		9 006,441
	Plaćanja	(2)	97,617	472,721	690,975	769,744	719,785	690,573	681,139	4 883,886	9 006,441
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice programa ⁹¹	Obveze = plaćanja	(3)	27,038	30,234	30,744	24,165	24,642	25,120	25,618		187,559
UKUPNA odobrena sredstva za omotnicu programa	Obveze	=1+3	1 337,540	1 512,557	1 537,606	1 166,718	1 189,802	1 212,905	1 236,874		9 194,000
	Plaćanja	=2+3	124,655	502,955	721,719	793,909	744,427	715,693	706,757	4 883,886	9 194,000

⁹⁰ Upravljanje GU-a DIGIT ili dio članka 8. točaka (b) i (c) za olakšavanje razvoja, ažuriranja i uporabe rješenja i okvira od strane europskih javnih uprava, poduzeća i građana, uključujući ponovnu uporabu interoperabilnih rješenja i okvira

⁹¹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira:	7	„Administrativni rashodi”
--	---	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
Ljudski resursi		45,888	51,890	52,748	40,024	40,812	41,601	42,424		315,388
Ostali administrativni rashodi		1,490	1,519	1,549	1,580	1,613	1,644	1,679		11,078
UKUPNO odobrena sredstva na temelju NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	47,378	53,410	54,298	41,605	42,426	43,246	44,103		326,466

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva u svim NASLOVIMA višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	1 384,918	1 565,967	1 591,904	1 208,323	1 232,228	1 256,151	1 280,977		9 520,466
	Plaćanja	172,033	556,365	776,017	835,514	786,853	758,939	750,860	4 883,886	9 520,466

3.2.2. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Godine	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

NASLOV 7 višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi	45,888	51,890	52,748	40,024	40,812	41,601	42,424	315,388
Ostali administrativni rashodi	1,490	1,519	1,549	1,580	1,613	1,644	1,679	11,078
Međuzbroj za NASLOV 7 višegodišnjeg financijskog okvira	47,378	53,410	54,298	41,605	42,426	43,246	44,103	326,466

Izvan NASLOVA 7⁹² višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi	27,038	30,234	30,744	24,165	24,642	25,120	25,618	187,559

⁹² Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

Meduzbroj izvan NASLOVA 7 višegodišnjeg financijskog okvira	27,038	30,234	30,744	24,165	24,642	25,120	25,618	187,559
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	----------------

UKUPNO	74,416	83,644	85,042	65,77	67,068	68,366	69,721	514,025
---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, bilo kojim dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

[

3.2.2.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

Godine	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)								
Sjedište i predstavništva Komisije	231	261	266	201	205	209	214	
Delegacije								
Istraživanje								
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV) – UO, LO, UNS, UsO i MSD⁹³								
Naslov 7.								
Financirano iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	– u sjedištima	173	196	199	151	154	157	160
	– u delegacijama							
Financirano iz omotnice programa ⁹⁴	– u sjedištima							
	– u delegacijama							
Istraživanje								
Ostalo (navesti)								
UKUPNO	404	457	464	352	359	366	373	

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

⁹³ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

⁹⁴ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

Dužnosnici i privremeno osoblje	Operativna provedba programa Digitalna Europa, uključujući troškove potpore i koordinacije.
Vanjsko osoblje	Operativna provedba programa Digitalna Europa, uključujući troškove potpore i koordinacije.

3.2.3. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

- ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Godine	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva	p.m	p.m	p.m	p.m	p.m	p.m	p.m	p.m

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - na vlastita sredstva
 - na ostale prihode

navesti ako su prihodi dodijeljeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska linija prihoda:	Učinak prijedloga/inicijative ⁹⁵						
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Članak							

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

⁹⁵

Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi umanjeni za 20 % na ime troškova naplate.

Bruxelles, 6.6.2018.
COM(2018) 434 final

ANNEXES 1 to 3

PRILOZI

PRIJEDLOGU UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027.

{SEC(2018) 289 final} - {SWD(2018) 305 final} - {SWD(2018) 306 final}

PRILOG 1.

AKTIVNOSTI

Tehnički opis programa: početni opseg aktivnosti

Početne aktivnosti Programa provode se u skladu sa sljedećim tehničkim opisom:

Posebni cilj br. 1 Računalstvo visokih performansi

Programom se provodi europska strategija o računalstvu visokih performansi podupiranjem potpunog ekosustava EU-a koji pruža potrebne kapacitete računalstva visokih performansi i podataka kako bi Europa bila konkurentna na svjetskoj razini. Cilj je strategije početi upotrebljavati vrhunsku infrastrukturu za računalstvo visokih performansi i podatke s eksaskalarnim sposobnostima do 2022./2023. te post-eksaskalarne kapacitete do 2026./27., čime se Uniju oprema vlastitom neovisnom i konkurentnom zalihom tehnologije računalstva visokih performansi, postiže izvrsnost u aplikacijama računalstva visokih performansi te širi dostupnost i uporaba računalstva visokih performansi.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Zajednički okvir za javnu nabavu za integriranu mrežu vrhunskog računalstva visokih performansi koja uključuje infrastrukturu za eksaskalarna superračunala i podatke. Bit će dostupan na nekomercijalnoj osnovi javnim i privatnim korisnicima te za potrebe istraživanja financiranih javnim sredstvima.
2. Zajednički okvir za javnu nabavu infrastrukture za post-eksaskalarna superračunala, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva.
3. Koordinaciju na razini EU-a i odgovarajuća financijska sredstva za potporu razvoju, javnoj nabavi i radu takve infrastrukture.
4. Umrežavanje kapaciteta država članica u pogledu računalstva visokih performansi i podataka te potporu državama članicama koje žele unaprijediti ili steći nove kapacitete računalstva visokih performansi.
5. Umrežavanje centara stručnosti u području računalstva visokih performansi, jednog po državi članici i povezanog s njihovim nacionalnim centrima za superračunala kako bi se usluge računalstva visokih performansi pružale industriji (osobito MSP-ovima), akademskim ustanovama i javnim upravama.
6. Uvođenje tehnologije odmah spremne za uporabu / operativne tehnologije: superračunala kao usluga proizašla iz istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog europskog ekosustava računalstva visokih performansi, koji obuhvaća sve segmente znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca (hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i napredne digitalne vještine).

Posebni cilj br. 2 Umjetna inteligencija

S pomoću Programa izgrađuju se i jačaju temeljni kapaciteti umjetne inteligencije u Europi, uključujući podatkovne resurse i repozitorije algoritama te ih se čini dostupnima svim poduzećima i javnim upravama, ali i jačaju i umrežavaju postojeća sredstva za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njome u državama članicama.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Stvaranje zajedničkih europskih podatkovnih prostora koji objedinjuju javne informacije širom Europe i postaju izvor ulaznih podataka za rješenja umjetne inteligencije. Ti prostori bili bi otvoreni i javnom i privatnom sektoru. Za povećanu uporabu podataka u okviru prostora trebalo bi učiniti što je više moguće interoperabilnima u interakcijama između javnog i privatnog sektora, unutar sektorâ i među sektorima (semantička interoperabilnost).
2. Razvoj zajedničkih europskih knjižnica algoritama koje bi bile dostupne svima. Poduzeća i javni sektor mogli bi utvrditi i nabaviti rješenje koje bi najbolje odgovaralo njihovim potrebama.
3. Zajedničko ulaganje s državama članicama u vrhunske referentne lokacije za eksperimentiranje i testiranje u stvarnom okruženju s fokusom na primjene umjetne inteligencije u ključnim sektorima kao što su zdravstvo, praćenje Zemlje/okoliša, mobilnost, sigurnost, proizvodnja ili financije, te u drugim područjima od javnog interesa. Te lokacije trebale bi biti otvorene svim dionicima širom Europe i spojene na mrežu digitalnoinovacijskih centara. Trebale bi biti opremljene velikim kapacitetima za računalstvo i obradu podataka te najnovijim tehnologijama umjetne inteligencije koje uključuju nova područja kao što su neuromorfno računalstvo, duboko učenje i robotika.

Posebni cilj br. 3 Kibersigurnost i povjerenje

Programom se potiče izgradnja temeljnih kapaciteta za osiguravanje digitalnoga gospodarstva, društva i demokracije EU-a jačanjem EU-ova potencijala u industriji kibersigurnosti i tržišnog natjecanja te poboljšanjem sposobnosti privatnog i javnog sektora da štite europske građane i poduzeća od kiberprijetnji, uključujući podupiranjem provedbe Direktive o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti.

U okviru ovog cilja početne aktivnosti uključuju:

1. Zajedničko ulaganje s državama članicama u naprednu opremu, infrastrukturu te znanje i iskustvo u području kibersigurnosti koji su temeljni za zaštitu ključne infrastrukture i jedinstvenog digitalnog tržišta u cjelini. To bi moglo uključivati ulaganja u objekte za kvantna istraživanja i podatkovne resurse za kibersigurnost, informiranost o situaciji u kiberprostoru te druge alate koje treba staviti na raspolaganje javnom i privatnom sektoru u cijeloj Europi.
2. Poboljšanje postojećih tehnoloških kapaciteta i umrežavanje centara za kompetencije u državama članicama te osiguravanje da ti kapaciteti odgovaraju potrebama javnog sektora i industrije, uključujući u pogledu proizvoda i usluga koji jačaju kibersigurnost i povjerenje unutar jedinstvenog digitalnog tržišta.
3. Osiguravanje širokog opsega uvođenja najnovijih rješenja za kibersigurnost i povjerenje u svim državama članicama, što uključuje osiguravanje sigurnosti i zaštite dizajnom proizvoda.
4. Potpora uklanjanju manjka vještina u području kibersigurnosti, primjerice usklađivanjem programa vještina u području kibersigurnosti, njihovo prilagođavanje posebnim sektorskim potrebama i olakšavanje pristupa ciljanom specijaliziranom osposobljavanju.

Posebni cilj br. 4 Napredne digitalne vještine

Programom se podupire jednostavan pristup naprednim digitalnim vještinama, osobito u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, distribuiranih glavnih knjiga (npr. ulančanih blokova) i kibersigurnosti za sadašnju i buduću radnu snagu pružanjem studentima, nedavno diplomiranim i postojećim radnicima, bez obzira na to gdje se nalaze, sredstava za stjecanje i razvoj tih vještina.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Pristup osposobljavanju na radnom mjestu sudjelovanjem u pripravnštvu u centrima za kompetencije i poduzećima koja upotrebljavaju napredne tehnologije.
2. Pristup tečajevima u području naprednih digitalnih tehnologija koje će nuditi sveučilišta u suradnji s tijelima uključenima u Program (teme će uključivati umjetnu inteligenciju, kibersigurnost, distribuirane glavne knjige (npr. ulančani blokovi), računalstvo visokih performansi i kvantne tehnologije).
3. Sudjelovanje u kratkotrajnom specijaliziranom stručnom osposobljavanju koje je prethodno certificirano, primjerice u području kibersigurnosti.

Intervencije se fokusiraju na visokostručne digitalne vještine povezane sa specifičnim tehnologijama.

Sve intervencije bit će osmišljene i provedene primarno putem digitalnoinovacijskih centara, kako je utvrđeno u članku 15.

Posebni cilj br. 5 Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

I. Početne aktivnosti povezane s digitalnom transformacijom područja od javnog interesa obuhvaćaju:

Projekti koji služe za uvođenje, najbolju uporabu digitalnih kapaciteta ili interoperabilnost čine projekte od zajedničkog interesa.

1. Modernizaciju uprava:

- 1.1. Potpora državama članicama u provedbi načela Izjave iz Tallinna o e-upravi u svim područjima politike, po potrebi stvaranjem potrebnih registara i njihovo međupovezivanje uz potpuno poštovanje Opće uredbe o zaštiti podataka.
- 1.2. Potpora osmišljavanju, pokusnom izvođenju, uvođenju, održavanju i promociji usklađenog ekosustava infrastrukture za prekogranične digitalne usluge te olakšavanje neometanih, sigurnih, interoperabilnih, višejezičnih prekograničnih ili međusektorskih rješenja s kraja na kraj i zajedničkih okvira unutar javne uprave. Bit će uključene i metodologije za procjenu učinka i koristi.
- 1.3. Potpora procjeni, ažuriranju i promicanju postojećih zajedničkih specifikacija i normi te razvoju, uspostavi i promicanju novih zajedničkih specifikacija, otvorenih specifikacija i normi preko platformi Unije za normizaciju i u suradnji s europskim ili međunarodnim organizacijama za normizaciju, kako je primjereno.
- 1.4. Suradnja usmjerena na europski ekosustav za pouzdane infrastrukture koje se koriste uslugama i aplikacijama za distribuirane glavne knjige (npr. ulančane blokove),

uključujući potporu za interoperabilnost i normizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija EU-a.

2. *Zdravstvo*¹

- 2.1. Osiguravanje da građani EU-a mogu sigurno i prekogranično pristupiti svojim osobnim zdravstvenim podacima, dijeliti ih, upotrebljavati i upravljati njima neovisno o svojoj lokaciji ili lokaciji podataka. Dovođenje infrastrukture za digitalne usluge e-zdravstva te njezino proširenje novim digitalnim uslugama, podupiranje uvođenja europskog formata za razmjenu elektroničkih zdravstvenih evidencija.
- 2.2. Osiguravanje dostupnosti boljih podataka za istraživanje, prevenciju bolesti i personalizirano zdravstvo i skrb. Osiguravanje da europski istraživači u području zdravstva i zdravstveni radnici imaju pristup potrebnom rasponu resursa (dijeljenim podatkovnim prostorima, stručnom znanju i analitičkim kapacitetima) kako bi postigli napredak u pogledu značajnih, ali i rijetkih bolesti. Cilj je osigurati skupinu od najmanje 10 milijuna građana zasnovanu na stanovništvu. Prekretnica je 1 milijun sekvenciranih genoma do 2022.
- 2.3. Osiguravanje dostupnosti digitalnih alata za osnaživanje građana i za skrb usmjerenu na osobu podupiranjem razmjene inovativnih i najboljih praksi u digitalnom zdravstvu, izgradnji kapaciteta i tehničkoj pomoći, osobito za kibersigurnost, umjetnu inteligenciju i računalstvo visokih performansi.
3. *Pravosudni sustav*: Omogućavanje neometane i sigurne prekogranične elektroničke komunikacije unutar pravosudnog sustava te između pravosudnog sustava i drugih nadležnih tijela u području građanskog i kaznenog pravosuđa. Pобољшanje pristupa pravosuđu i pravnim informacijama i postupcima za građane, poduzeća, pravosudne djelatnike i članove pravosudnog sustava s pomoću semantički interoperabilne međupovezanosti s nacionalnim bazama podataka i registrima te olakšavanjem izvansudskog rješavanja sporova preko interneta. Promicanje razvoja i provedbe inovativnih tehnologija za sudove i pravosudne djelatnike na temelju rješenja umjetne inteligencije za koje je vjerojatno da će pojednostavniti i ubrzati postupke (na primjer „pravne tehnološke” aplikacije).
4. *Promet, energija i okoliš*: Uvođenje decentraliziranih rješenja i infrastruktura potrebnih za opsežne digitalne aplikacije kao što su pametni gradovi ili pametna ruralna područja za potporu prometnih, energetske i okolišnih politika.
5. *Obrazovanje i kultura*: Pružanje pristupa najnovijim digitalnim tehnologijama od umjetne inteligencije do naprednog računalstva autorima i kreativnoj industriji u Europi. Uporaba europske kulturne baštine kao sredstva za promicanje kulturne raznolikosti, socijalne kohezije i europskog građanstva. Potpora prihvaćanju digitalnih tehnologija u obrazovanju.

Sve navedene aktivnosti mogu djelomično podupirati digitalnoinovacijski centri s pomoću istih kapaciteta razvijenih za pomoć industriji s digitalnom transformacijom (vidi točku II.).

Uz to će se podupirati niz potpornih aktivnosti za jedinstveno digitalno tržište koje će uključivati paneuropsku mrežu centara za sigurniji internet kako bi se poticala digitalna pismenost i povećala svijest među maloljetnicima, roditeljima i učiteljima o opasnostima na koje maloljetnici mogu naići na internetu i načinima njihove zaštite te kako bi se odgovorilo

¹ COM(2018) 233 final, o omogućivanju digitalne transformacije na jedinstvenom digitalnom tržištu u području zdravstva i skrbi: osnaživanje građana i stvaranje zdravijeg društva

na internetsko širenje materijala koji prikazuje seksualno zlostavljanje djece; mjere usmjerene na suzbijanje namjernog širenja dezinformacija; opservatorij EU-a za gospodarstvo digitalnih platformi te studije i aktivnosti informiranja.

II. Početne aktivnosti povezane s digitalizacijom industrije:

1. Doprinos primjeni u širem opsegu infrastrukture i tehnoloških sredstava (oprema, softver i alati) mreže digitalnoinovacijskih centara kako bi se osigurao pristup digitalnim kapacitetima bilo kojem poduzeću, osobito MSP-ovima u svim regijama diljem EU-a. Time je osobito obuhvaćeno sljedeće:
 - 1.1. Pristup zajedničkom europskom podatkovnom prostoru i platformama umjetne inteligencije te europskim kapacitetima računalstva visokih performansi za analitiku podataka i računalno intenzivne aplikacije
 - 1.2. Pristup sredstvima za opsežno testiranje umjetne inteligencije i naprednim alatima za kibersigurnost
 - 1.3. Pristup naprednim vještinama
2. Aktivnosti će se koordinirati s programom Obzor Europa i dopuniti inovativna djelovanja u području digitalnih tehnologija koja se osobito podupiru na temelju tog programa te s ulaganjima u digitalnoinovacijske centre koja se podupiru u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj. Bespovratna sredstva za stavljanje na tržište također bi se mogla pružati iz programa Digitalna Europa u skladu s pravilima o državnim potporama. Potpora za pristup financiranju daljnjih koraka u njihovoj digitalnoj transformaciji postići će se financijskim instrumentima u okviru programa InvestEU.

PRILOG 2.

Pokazatelji uspješnosti

Posebni cilj br. 1 – Računalstvo visokih performansi

1.1. Količina infrastruktura za računalstvo visokih performansi nabavljenih zajedničkom javnom nabavom

1.2. Uporaba eksaskalarnih i post-eksaskalarnih računala ukupno i od strane raznih skupina dionika (sveučilišta, MSP-ovi itd.)

Posebni cilj br. 2 – Umjetna inteligencija

2.1. Ukupni iznos zajednički uloženi u lokacije za eksperimentiranje i testiranje

2.2. Broj poduzeća i organizacija koje upotrebljavaju umjetnu inteligenciju

Posebni cilj br. 3 – Kibersigurnost i povjerenje

3.1. Količina infrastruktura i/ili alata za kibersigurnost nabavljenih zajedničkom javnom nabavom.

3.2. Broj korisnika i zajednica korisnika koji dobivaju pristup europskim kapacitetima za kibersigurnost

Posebni cilj br. 4 – Napredne digitalne vještine

4.1. Broj osposobljenih i zaposlenih specijalista za IKT

4.2. Broj poduzeća koja imaju poteškoća u zapošljavanju specijalista za IKT

Posebni cilj br. 5 – Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

5.1. Prihvaćanje digitalnih javnih usluga

5.2. Poduzeća s visokom razinom digitalnog intenziteta

5.3. Usklađivanje nacionalnih okvira za interoperabilnost s europskim okvirom za interoperabilnost

PRILOG 3.

Sinergijski učinci s drugim Unijinim programima

3. Sinergijom s programom Obzor Europa osigurava se sljedeće:
 - (a) Iako nekoliko tematskih područja obuhvaćenih programima Digitalna Europa i Obzor Europa konvergira, vrsta djelovanja koje će se podupirati, njihovi očekivani rezultati i logika intervencije razlikuju se i nadopunjuju;
 - (b) Obzor Europa pružit će znatnu potporu istraživanjima, tehnološkom razvoju, dokazivanju, pokusnom izvođenju, provjeri koncepta, testiranju i inovacijama uključujući pretkomercijalno uvođenje inovativnih digitalnih tehnologija, osobito s pomoću i. namjenskih sredstava u stupu globalnih izazova za „Digitalizaciju i industriju” kako bi se razvile razvojne tehnologije (umjetna inteligencija i robotika, internet sljedeće generacije, računalstvo visokih performansi i veliki podaci, ključne digitalne tehnologije, kombiniranje digitalne s drugim tehnologijama); ii. potpore e-infrastrukturama na temelju stupa Otvorena znanost; iii. integracije digitalnih tehnologija u sve globalne izazove (zdravstvo, sigurnost, energija i mobilnost, klima, itd.); i iv. potpore rastu revolucionarnih inovacija u okviru stupa Otvorene inovacije (od kojih će mnoge kombinirati digitalne i fizičke tehnologije);
 - (c) Ulaganja u okviru programa Digitalna Europa ići će u i. izgradnju digitalnih kapaciteta u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina; i ii. u nacionalno i regionalno uvođenje unutar okvira EU-a za digitalne kapacitete i najnovije digitalne tehnologije u područjima od javnog interesa (kao što su zdravstvo, javna uprava, pravosuđe i obrazovanje) ili tržišnog neuspjeha (kao što su digitalizacija poduzeća, osobito malih i srednjih poduzeća);
 - (d) Kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa stavljaju se na raspolaganje istraživačkoj i inovacijskoj zajednici, uključujući za aktivnosti koje se podupiru programom Obzor Europa i obuhvaćaju testiranje, eksperimentiranje i dokazivanje u svim sektorima i disciplinama;
 - (e) Kako se nove digitalne tehnologije sve više razvijaju s pomoću programa Obzor Europa, postupno će se preuzimati i uvoditi s pomoću programa Digitalna Europa;
 - (f) Inicijative u okviru programa Obzor Europa za razvoj nastavnog programa vještina i kompetencija, uključujući one razvijene u kolokacijskim centrima Zajednice znanja i inovacija za digitalne tehnologije Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, dopunjene su izgradnjom kapaciteta u naprednim digitalnim vještinama koja se podupire programom Digitalna Europa;
 - (g) Uspostavljaju se snažni koordinacijski mehanizmi za programiranje i provedbu, čime se, koliko je to moguće, usklađuju svi postupci za oba programa. Njihove upravljačke strukture uključivat će sve predmetne službe Komisije.
4. Sinergijom s programima Unije u okviru podijeljenog upravljanja, uključujući Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond + (ESF+), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) osigurava se sljedeće:

- (a) Režimi za komplementarno financiranje iz Unijinih programa u okviru podijeljenog upravljanja i programa Digitalna Europa upotrebljavaju se za podupiranje aktivnosti kojima se povezuju pametne specijalizacije i za podupiranje digitalne transformacije europskog gospodarstva.
 - (b) EFRR doprinosi razvoju i jačanju regionalnih i lokalnih inovacijskih ekosustava te industrijskoj transformaciji. To uključuje potporu digitalizaciji industrije i prihvaćanje rezultata te uvođenje novih tehnologija i inovativnih rješenja. Program Digitalna Europa dopunit će i podupirati transnacionalno umrežavanje i mapiranje digitalnih kapaciteta kako bi ih se učinilo dostupnima MSP-ovima te kako bi se interoperabilna IT rješenja učinilo dostupnima svim regijama u EU-u.
5. Sinergijom s programom Instrument za povezivanje Europe (CEF) osigurava se sljedeće:
- (a) Fokus budućeg programa Digitalna Europa na izgradnji opsežnih digitalnih kapaciteta i infrastrukture u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina s ciljem širokog prihvaćanja i uvođenja u cijeloj Europi ključnih postojećih ili testiranih inovativnih digitalnih rješenja unutar okvira EU-a u područjima od javnog interesa ili tržišnog neuspjeha. Program Digitalna Europa uglavnom se provodi putem koordiniranih i strateških ulaganja s državama članicama, osobito putem zajedničke javne nabave, u digitalne kapacitete koji će se dijeliti u cijeloj Europi i u djelovanja na razini EU-a kojima se podupire interoperabilnost i normizacija kao dio razvoja jedinstvenog digitalnog tržišta.
 - (b) Kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa stavljaju se na raspolaganje za uvođenje inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa. CEF-om se podupiru uvođenje i uporaba inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa.
 - (c) Uspostavit će se koordinacijski mehanizmi, osobito putem odgovarajućih upravljačkih struktura.
6. Sinergijom s programom InvestEU osigurava se sljedeće:
- (a) Potpora putem tržišno utemeljenog financiranja, uključujući provedbom ciljeva politike u okviru ovog Programa, pružat će se na temelju Uredbe o fondu InvestEU. Takvo tržišno utemeljeno financiranje može se kombinirati s bespovratnim sredstvima.
 - (b) Pristup poduzeća financijskim instrumentima bit će olakšan potporom koju pružaju digitalnoinovacijski centri.
7. Sinergijom s programom Erasmus osigurava se sljedeće:
- (a) Programom će se podupirati razvoj i stjecanje naprednih digitalnih vještina potrebnih za uvođenje najsuvremenijih tehnologija poput umjetne inteligencije ili računalstva visokih performansi, u suradnji s relevantnim industrijama.
 - (b) Dio Erasmusa koji se odnosi na napredne vještine dopunit će intervencije u okviru programa Digitalna Europa, čime se pristupa rješavanju problema stjecanja vještina u svim područjima i na svim razinama, putem iskustava mobilnosti.